

DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ

ISSN: 1302-3411 • 3 AYDA BİR YAYINLANIR • MART 2021

"Dünya Lideri Artık Türkiye'de"

ALLFLEX AVRASYA HAYVAN KİMLİK SİSTEMLERİ SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Macun Mahallesi Erciyes İş Yerleri Sitesi 201. Cadde No: 63 Yenimahalle / ANKARA • Tel: 0312 417 97 55 Faks: 0312 417 97 56

Değerli Yetiştiriciler;

Türkiye'deki siğir ırklarının ıslahına yönelik faaliyet gösteren tek kuruluş olan Türkiye Damızlık Siğir Yetiştiricileri Merkez Birliği kuruluşu üzerinden 19 yıl gibi kısa bir süre geçmesine rağmen uluslararası pazarda rekabet gücü yüksek damızlık düve ve boğa sperması üretebilecek konuma erişmiş bulunmaktadır. Bakanlığımızla birlikte yürütülen Döl Kontrolü Projesi sayesinde ulaşılan bu yerli üretim potansiyeli bilindiği üzere Türkiye'nin konusunda bağımsızlık projesi niteliğindedir.

Kuruluş amacımızın ırk ıslahı olması gayesi ile faaliyet gösteren Yetiştirici Birliklerimiz tüm gelirlerini bu amaç için sarf etmektedirler. Irk ıslahı çalışmaları gelecek neslin beslenme ve hayvansal gıdaya erişim garantisi olup, planlı üretim hedefine ulaşmak için bilinçli üretim şarttır. Kendimize yetecek ve tarımda dünya liderleri liginde yer alacak isek, 1. ve 2. Dünya savaşları sırasında dahi bilimsel ve teknik çalışmalardan vazgeçmeyen ülkelerin başarı hikayelerinden daha iyisinin, biz üreticiler ile omuz omuza yapılacak çalışmalarla tarım ve hayvancılık alanında yazılabileceği akıllardan çıkarılmamalıdır.

Bugün ülkemizde melezleme çalışmaları neredeyse hiçbir bilimsel dayanağa ve kurallara bağlı olmadan yalnızca piyasa koşulları, ücret tarifesi ve üretici zevkine göre şekillenmektedir ve bilinçsiz melezleme çalışmaları vardır. Bu durumun böyle sürmesi halinde, 3-5 yıla kadar ülke olarak övündüğümüz süt ve süt ürünlerinde kendine yeterli halimizden ve sütçü damızlık ihtiyacımızın %90'ını karşılayabilir olmamızdan eser kalmayacağı öngörüsündeyiz. Ülkemizde ıslah adına ıslahın birinci aşaması diyebileceğimiz suni tohumlama yetiştiricinin olmazsa olmazı konumuna gelmelidir.

Değerli Yetiştiriciler;

Bakanlığımızın ırk ıslahına yönelik sağlamış olduğu pozitif ayrımcılığın önümüzdeki yıllarda da artarak devam etmesi en büyük temennimizdir. Bütün bu çabalar ve harcanan ekonomik kaynakların nihai hedefi Türkiye'nin süt ve kırmızı et üretimine katkı sağlamanın yanı sıra uluslararası pazarda damızlık, GENTÜRK marka sperma ve süt ürünlerinin rekabet gücünün artarak devam etmesidir.

Önümüzdeki dönemde veri kalitesinin artırılmasına yönelik çabalarımız devam edecektir. Siz değerli yetiştiricilerimizden beklentimiz, her zaman olduğu gibi başta ırk ıslahı çalışmalarına sahip çıkmanız ve Birliğinizle olan bağı güçlendirmenizdir. Birlikten kuvvet doğacağı unutulmamalıdır.

Yetiştiricilerimiz, rekabet gücü yüksek kaliteli damızlık düve ve kaliteli boğa sperması üretiminin sürdürülebilir olmasının yegâne teminatıdır. Birliklerimizin de, geçmişte olduğu gibi gelecekte de siz yetiştiricilerimizin ekonomik refah düzeyinin yükseltilmesi için gereken her türlü çabayı ortaya koyacağından kuşku duyulmamalıdır.

Merkez Birliğimiz de Birliklerimizden ve yetiştiricilerimizden almış olduğu güçle, Türkiye siğircilik sektörünü ulusal ve uluslararası alanda hak ettiği yere getirmek gayesiyle kararlı ve istikrarlı bir şekilde çalışmalarına devam etmektedir.

Sağlıklı ve bereketli günler dilerim.

Kamil ÖZCAN
Genel Başkan

**DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ**
3 ayda bir yayınlanır.

SAHİBİ

Türkiye Damızlık Siğir Yetiştiricileri
Merkez Birliği

Basın, Yayın, Dağıtım ve Ticaret
İktisadi İşletmesi Adına

Kamil ÖZCAN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Onur YİĞİT

EDİTÖR

Ayşenur AKTAŞ

DANIŞMAN

Zir. Yük. Müh. Gülhan ERDOĞDU TATAR

YAZIŞMA ADRESİ

Eskişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mah.

2120. Cad. No: 5 Gözüm İş Merkezi

Daire: 1-2 06520 Çankaya / ANKARA

Tel : 0312 219 45 64 (pbx)

Faks: 0312 219 45 59

dsymb@dsymb.org.tr

www.dsymb.org.tr

BASKI-TASARIM

Çağhan Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: 0312 397 71 83

Bu yayının baskı işlemleri 18/06/2021

tarihinde tamamlanmıştır.

(Bu dergideki yazılardan yazarları sorumludur.

İzin alınmadan alıntı yapılamaz, kopya edilemez.)

**DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ**

**MART 2021
SAYISI**

İçerdekiler

- 4** 13. SÖS YILLIK PROJE DEĞERLENDİRME VE 11. MUHASEBE EĞİTİM TOPLANTILARI ANTALYA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

- 8** MERKEZ BİRLİĞİ HEYETİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE AYŞİN IŞIKGECE'Yİ MAKAMINDA ZİYARET ETTİ

- 9** MERKEZ BİRLİĞİ, "ERZURUM ETÇİ VE KOMBİNE IRKLARIN SUNİ TOHURLAMA UYGULAMALARIYLA YAYGINLAŞTIRILMASI PROJESİ" TOPLANTISINA KATILDI

- 11** MERKEZ BİRLİĞİ, ERZURUM'DA BÖLGESEL HAYVANCILIK DEĞERLENDİRME TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRDİ

- 12** AĞRI'DA ETÇİ VE KOMBİNE IRKLARIN YAYGINLAŞTIRILMASI PROJESİNİN TANITIMI VE BAŞLANGICI YAPILDI

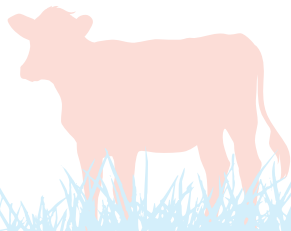

- 14** BİLECİK'TE GENTÜRK SPERMALARINDAN DOĞAN BUZAĞILAR BÜYÜYOR

- 16** MANİSA DSYB KÜPELEME YETKİSİNİ DEVİR ALDI

- 17** YALOVA DSYB'YE SAHA DA SUNİ TOHURLAMA DESTEĞİ

- 18** ÇORUM'DA 15 KÖYDE ÜCRETSİZ SUNİ TOHURLAMA DÖNEMİ BAŞLIYOR

19 BATMAN DSYB, TARIM VE ORMAN İL MÜDÜRÜ EŞLİĞİNDE BİRLİK ÜYELERİNİ ZİYARET ETTİ

22 BİRLİKLERİMİZİ TANIYALIM BİNGÖL DSYB

26 KIRŞEHİR DSYB BAŞKANI BÜLENT OZAN'DAN KIRŞEHİR DSYB HAKKINDA BİLGİLER ALDIK

28 KIRŞEHİR DSYB ÜYESİ YUNUS DAĞLI İLE İŞLETMESİ VE HAYVANCILIK HAKKINDA KONUŞTUK

31 ÖN SOY KÜTÜĞÜ İSTATİSTİKLERİ

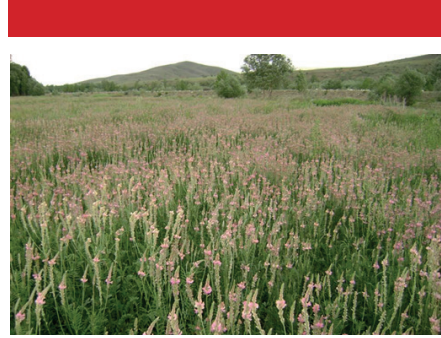
32 SOY KÜTÜĞÜ İSTATİSTİKLERİ

33 İLLERİN SÜT VERİMİ İSTATİSTİKLERİ

34 IRKLARIN İL SIĞIR VARLIĞINDAKİ PAYLARI VE İLLERİN TÜRKİYE SIĞIR VARLIĞINDAKİ PAYLARI (%)

36 IRKLAR İTİBARIYLA SÜT VERİM İSTATİSTİKLERİ

38 KORUNGA TARIMI

42 SÜT İNEKLERİNDE MEVSİMSEL DEĞİŞİMLERİN FERTİLİTE ÜZERİNE ETKİLERİ

13. SÖS YILLIK PROJE DEĞERLENDİRME VE 11. MUHASEBE EĞİTİM TOPLANTILARI ANTALYA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Tarım ve Orman Bakanlığı ile Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği ortaklığında yürütülmekte olan Soy Kütüğü, Ön Soy Kütüğü ve Döl Kontrolü Projeleri kapsamında düzenlenen 13. SÖS Yıllık Proje Değerlendirme Toplantısı ile 11. Muhasebe Eğitim Toplantısı Antalya'da gerçekleştirildi.

Toplantıya, Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Burhan DEMİROK, İslah ve Geliştirme Dairesi Başkanı Adem BÖLÜKBAŞI, Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Genel Başkan Yardımcısı Yunus BAYDAR, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR, Yönetim Kurulu Üyeleri Hacı SELVİ, Serhat VAYISOĞLU, Hasan Hüseyin ÖZDEMİR, Tuncay AYTIN, Denetleme Kurulu Üyeleri Mehmet Sedat GÜNGÖR, Hasan Ahmet KIRLIOĞLU, Cemal KARAKOÇ, İl Tarım ve Orman Müdürlüklerine mensup il proje sorumluları, Damızlık Sığır Yetiştiricileri İl Birlik Başkanları, Birlik Sorumlu Müdürleri ve personelleri katılım sağladı.

Temizlik, maske ve mesafe TAMAM diyerek açılış konuşmasına başlayan Genel Başkan Kamil ÖZCAN, "Ülkemizin ve Dünyanın yaşadığı pandemiye rağmen her türlü riski göze alarak üretimi devam ettirmiş üreticilerimize hizmet vermeye devam etmiş ve yine pandemiye rağmen hem hayvancılığın hem ıslahın hem de birliklerin sorunlarının masaya yatırılacağı bu toplantıya katılma iradenizden dolayı sizlere ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Geçen yıl şubat ayında yaptığımız son toplantıdan sonra ülkemizde ve dünyada çok önemli gelişmeler oldu. Burada bulunan herkesin kendi çevresinde de can kaybı ve hastalığa yol açmış Covid-19 salgını bizlere ve tüm kamuoyuna tarım ve hayvancılığın vazgeçilmez ve özel olarak desteklenmesi gereken bir sektör olduğunu tekrar kanıtlanmış oldu. Bu konu da desteklerini esirgemeyen Sayın Bakanımıza ve bürokratlarına buradan teşekkür ediyorum." dedi.

Genel Başkan Kamil ÖZCAN sözlerine Birliklerin taleplerinden

bahsederek devam etti. "Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birlikleri olarak hayvansal üretim ve ırk ıslahı çalışmalarının sürdürülebilirliği açısından bizlerin de talepleri bulunmaktadır. Biz bu talepleri her platformda dile getiriyoruz. Ama burada da bir kez daha vurgulamak isterim.

- Kayıt ıslahın temelidir. Kayıt olmazsa ıslah olmaz, üretim planlaması yapılamaz. ırk ıslahına temel olan bilgilerin sağlıklı bir şekilde toplanması açısından ıslah kapsamında yeni doğan sığırların küpeleme işlemleri mutlaka sorumlu Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birlikleri tarafından yapılmalıdır. Yılların birikimi ve saha tecrübelerimiz ile biz bunu yaparız. Doğru küpeleme kaydı ile de destekleme kayıpları yaşanmayacaktır. Ama bu hizmetin bir maliyeti var. Küpeleme hizmeti ile ilgili bedelin ya yetiştirici tarafından karşılanması ya da Bakanlığımız tarafından direkt olarak uygulayıcı örgüte aktarılması gerekmektedir.

- Suni tohumlama ırk ıslahında ol-

mazsa olmazdır. Suni tohumlama uygulamasının yaygınlaştığı yıllarda süt ve etteki artış oranları dikate alındığında suni tohumlamanın ırk ıslahında ne derece önemli bir yer tuttuğu ortadadır. Aksine tabi tohumlama boğaları ile yapılan tohumlamalar boğadan dışı sığırlara hastalık bulaşma riskinin çok yüksek olması nedeniyle suni tohumlama ırk ıslahında izlenebilecek en sağlam yoldur ve yaygınlaştırılmalıdır. ıslah faaliyetlerini teşvik edici destekleme modeline geçilmelidir.

- Çiğ süt fiyatları ile birlikte çiğ süt fiyat artışında en büyük paya sahip yem fiyatlarına da müdahale edilmeli ya da dönemsel olarak çiğ süt fiyatına paralel olarak yem fiyatlarının da sabitlenmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Aksi takdirde üretimden kaçış artacaktır zaten gün geçtikçe zorlaşmakta olduğu malumunuzdur.

- Hayvansal üretimin devamı için üreten köylünün üretimde kalması ve küstürülmemesi için gerekli

sosyo-ekonomik tedbirleri geliştirerek ve çeşitlendirilerek devam edilmesi hayati öneme sahiptir.

• Tüm Dünya'da uygulandığı gibi müstakil bir Hayvan Islahı Kanunu'nun çıkarılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konu ile ilgili yasama organı TBMM'de Tarım Komisyonuna girişimde bulunulmuştur.

• Irk ıslahı çalışmalarının sürdürülebilmesi açısından Yetiştirici Birliklerine ırk ıslahı alanında daha fazla rol verilerek daha etkin hale getirilmeli ve ırk ıslahı faaliyetleri için ihtiyaç duyulan ekonomik kaynak sağlanmalıdır.

• Hayvansal üretimde önemli bir sorun olan bulaşıcı hastalıklarla (şap, brusella, tüberküloz) mücadele ve buzağı ölümlerinin ve gebelik öncesi döl verimi kayıplarının azaltılması amacıyla projelere devam edilmeli ve bu projeler için ihtiyaç duyulan bütçe temin edilmelidir.

• Süt ve kırmızı et üretiminin kaynağı durumundaki anaç sığırların üretimde kalmalarının sağlanması için suni tohumlama yapılmış anaç sığır başına destekleme uygulaması tekrar hayata geçirilmeli ve nitelikli dişi hayvanların kesime gitmesinin önüne geçilmelidir.

• Hayvansal üretim yapan çiftliklere mazot ve elektrik enerjisi gibi temel girdilerin temininde indirimli tarife uygulanması, çiftliklerde çalıştırılan çoban ve hayvan bakıcılarının SGK primlerinin ödenmesi konusu desteklenerek nitelikli ara eleman sorununun çözümüne katkı sağlanmalıdır.

• Girdi maliyeti içinde önemli bir yer tutan yem hammadde üretimini arttırmak için gerekli tedbirlerin alınması gereklidir." dedi.

Genel Başkan Kamil ÖZCAN toplantı içeriğinden bahsederek, "Bu toplantıda Ziraat Bankası ile yürüttüğümüz Alacak Tahsilat Sis-

temi (ATS), yine Ziraat Bankası ile hayvan alım-satımı, yem bitkileri temini çalışmaları hakkında, Birlik market çalışmaları, meslek örgütleriyle illerde yaptığımız projeler, bakanlıkla yürüttüğümüz projeler ve ıslahla ilgili yaptığımız ve yapacağımız çalışmalar hakkında konu uzmanları toplantı boyunca sizlere ayrıntılı bilgi paylaşacaklardır. Merkez Birliğimizin Teknik ve İdari kadrosundan devamlı faydalanaacağınız kıymetli 1 hafta olacağını düşünüyorum. Burada Merkez Birliği Yönetim Kurulu olarak, çalışanlarımızın mesleki bilgi ve becerilerinin artırılması ve bu sayede verilen hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesini amaçlamaktayız. Toplantımızın ülke hayvancılığına, hayvancılığın olmazsa olmazı Birliklerimize, çalışanlarımıza ve üreticilerimize yararlar getirmesini dilerim." dedi.

Hayvancılık Genel Müdürlüğü Islah ve Geliştirme Daire Başkanı Adem BÖLÜKBAŞI ise, ıslahın toplumların geleceğini şekillendiren ve yön veren sistematik bir çalışma olduğunu vurgulayarak Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliklerinin ülke hayvancılığı için son derece önemli olduğunu belirtti.

Üç gün süren toplantı süresince; Hayvancılık Genel Müdürlüğü Islah ve Geliştirme Daire Başkanlığından Ziraat Yüksek Mühendisi Kemalettin ÖZCAN, Ziraat Mühendisi Hakan ÜLGEY, Altyapı ve Çevre İzleme Daire Başkanlığından Veteriner Hekim Şifai Şerif TARAYICI, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü Hayvan Sağlığı ve Karantina Daire Başkanlığından Veteriner Hekim Ahmet ERCAN, Veteriner Hekim Murat Bahadır AKARÇAY, Yemin-

İl Mali Müşavir Aziz Bora ELÇİN, IBEX Bilişim Genel Müdürü Faruk ONGUN, TDSYMB İdari ve Mali İşler Şube Müdürü M. Cüneyt BAYOĞLU, Teknik İşler Şube Müdürü Onur YİĞİT, Uzman Veteriner Hekim Sadet OCAKLI, Sorumlu Veteriner Hekim Burak Murat KURT, Ziraat Mühendisi Serhat GÜNDÜZ, Yazılım Uzmanı Sencer GÜLTUNA sunumları ile katılımcılara bilgiler verdiler.

Ayrıca program süresince İl Birlik Başkanları ve Sorumlu Müdürler Toplantıları da gerçekleştirildi. Toplantılarda İl Birliklerinde yaşanan sıkıntılar Yöneticiler ve Başkanlar gözünden değerlendirilerek fikir alışverişinde bulunuldu. Strateji belirleme noktasında bu tür toplantılara devam edileceği bildirildi.

Toplantı programlarının ardından en yaşlı İl Birlik Başkanlarımız;

Samsun DSYB Yönetim Kurulu Başkanı İkrar KARAGÖL, Kars DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Fevzi KAYA ve Muş DSYB Yönetim Kurulu Başkanı M. Salih ÖZMEN'e, en genç İl Birlik Başkanımız; Düzcce DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Feyzullah AKYOL'a, en fazla GenTÜRK boğa sperması satın alan; Aksaray DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Bekir KAYAN, Niğde DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Murat SOYLU, Çorum DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz KAYA, Balıkesir DSYB Yönetim Kurulu Başkanı M. Kemal ÇAKIRCA, Konya DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Edip YILDIZ'a, 25. yılını doldurmuş Birliklerimizin müdürlerinden; Afyon DSYB Birlik Müdürü Koray PAMUK, Burdur DSYB Birlik Müdürü Mehmet AK, Aydın DSYB Birlik Müdürü Bilal KIVRAK, Isparta DSYB Birlik Müdürü Ali SAYGICI, Manisa DSYB Birlik Müdürü İsmail DABAN, Uşak DSYB Birlik Müdürü Süleyman ÜNAL, Kırklareli DSYB

Birlik Müdürü Selda AKTAŞ AŞKIN, Sakarya DSYB Şube Müdürü Fikret ŞENTÜRK, Bolu DSYB Şube Müdürü Fatma ÇETİN'e, ülke hayvancılığı ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliklerine katkılarından dolayı Islah ve Geliştirme Dairesi Başkanı Adem BÖLÜKBAŞI, Ziraat Yüksek Mühendisi Kemalettin ÖZCAN, Yazılım Mühendisi Turgut TERLEMEZ ve Yeminli Mali Müşavir Aziz Bora ELÇİN'e plaketleri takdim edildi.

Muhasebe ve teknik konularda yapılan bilgilendirme sunumlarının ardından tüm katılımcıların iştirakiyle gerçekleştirilen genel bir değerlendirme oturumu yapıldı. Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Burhan DEMİROK'un da değerlendirme konuşması yaptığı bu oturum ile toplantı programı sona erdi. Tüm iştirakçilere katılımlarından ve katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

MERKEZ BİRLİĞİ HEYETİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE AYŞİN IŞIKGECE'Yİ MAKAMINDA ZİYARET ETTİ

Tarım ve Orman Bakan Yardımcılığı makamına Sayın Ayşe Ayşin IŞIKGECE'nin atanması vesilesiyle Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR, Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Hüseyin ÖZDEMİR ve Genel Sekreter İbrahim KARAKOYUNLU tarafından tebrik ziyareti gerçekleştirildi.

Ziyaret çerçevesinde Bakanlığımız ve İl Birliklerimiz ile ortak yürütülen ırk ıslahı çalışmaları ile sığırcılık sektörünün mevcut sorunları ve çözüm önerileri konusunda değerlendirilmelerde bulunuldu. Genel Başkan Kamil ÖZCAN Merkez Birliği ve İl Birlikleri adına, Bakanlığımızın hayvansal üretimin miktar ve kalitesinin artırılması amacıyla

yürüttüğü her türlü projede paydaş olduğumuz gibi yürütülecek olan projelerde de her türlü sorumluluğa hazır olduğunu belirtti.

Sayın Ayşe Ayşin IŞIKGECE'ye yeni görevinde başarılar diler, ülkemiz ve sektörümüz adına hayırlı olmasını temenni ederiz.

MERKEZ BİRLİĞİ, "ERZURUM ETÇİ VE KOMBİNE IRKLARIN SUNİ TOHUMLAMA UYGULAMALARIYLA YAYGINLAŞTIRILMASI PROJESİ" TOPLANTISINA KATILDI

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından Erzurum'da, "Etçi ve Kombine Irkların Suni Tohumlama Uygulamalarıyla Yaygınlaştırılması Projesi" lansmanı düzenlendi. Atatürk Üniversitesi Kültür Merkezi'ndeki toplantıya Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir PAKDEMİRLİ, Erzurum Valisi Okay MEMİŞ, Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet SEKMEN, Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Genel Başkan Yardımcısı Yunus BAYDAR, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR, Yönetim Kurulu Üyeleri Hacı Selvi, Hasan Hüseyin ÖZDEMİR, Genel Sekreter İbrahim KARAKOYUNLU ve bakanlık bürokratları katılım sağladı.

Hayvancılığı geliştirmek ve güçlendirmek için önemli yeni projeleri hayata geçirdiklerini ve

sektöre önemli destekler sağladıklarını anlatan Pakdemirli, son 19 yılda toplam 73 milyar lira destek ödemesi yaptıklarını söyledi. Son 3 yılda yapılan ödemenin 16 milyar lira olduğunu ifade eden Pakdemirli, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle birlikte hayvancılıkta, yerli, yeterli ve kaliteli üretim anlayışıyla çalışmalarımıza hız kattık. Son 3 yılda; hayvancılığa verdiğimiz desteği 2 kattan fazla artırarak 7.8 milyar liraya çıkardık. Son 19 yılda yem bitkilerine toplam 6.7 milyar lira, son 3 yılda ise toplam 2.2 milyar lira destek ödedik. Kaliteli süt temini için çiğ süt üretimine önem verdik. Çiğ süt prim desteğini son 3 yılda 2.3 kat artışla 695 milyon liradan, 1.6 milyar liraya çıkardık" diye konuştu.

Bakan Pakdemirli, damızlık büyükbaş hayvanlardan daha fazla buzağı elde etmek amacıyla uyguladıkları çalışmalarla ise geçen yıl mevcut damızlıklardan 250 bin ilave buzağı aldıklarını belirtti. Besilik materyal üretim merkezi niteliği taşıyan GAP, DAP, KOP ve DOKAP bölgelerinde 738 adet ahır ve ağıl yapımına 110 milyon lira hibe desteği ödediklerini vurgulayan Pakdemirli, tüm bu çalışmalar sonucunda hem hayvan varlığında hem de hayvansal üretimde ciddi artışlar yaşandığını söyledi.

BÜYÜKBAŞ SAYISINDA AVRUPA'DA İKİNCİYİZ

Türkiye'nin, büyükbaş sayısında Avrupa'da ikinci sırada bulunduğunu dile getiren Pakdemirli, şunları söyledi: "Son üç yılda; büyük-

HABERLER - DUYURULAR

baş hayvan varlığımızı yüzde 54 artışla, 18.2 milyon başa yükselterek Cumhuriyet tarihinin en yüksek rakamına ulaştık. Küçükbaş hayvan varlığımızı ise yüzde 17.3 artışla, 54.1 milyon başa çıkardık. Son 3 yılda 10 milyon küçükbaş sürülere kattık. Böylece süt üretimimiz yüzde 4 artışla 23 milyon tona, kırmızı et üretimimiz ise yüzde 74 artışla, 1.2 milyon tona ulaştı. Çin'e süt ve süt ürünleri ile kanatlı et ve ürünlerinin ihracatına başladık. Tüm bu yapılan çalışmaların sonucunda, canlı hayvan ve hayvansal ürün dış ticaretinde 2019 yılında 585 milyon dolar, 2020 yılında ise yüzde 24 artış ile 727 milyon dolar dış ticaret fazlası verdik." dedi.

3 YILIN EN YÜKSEK BÜYÜME RAKAMI

Geçen yıl pandemiye ilaveten ciddi bir meteorolojik kuraklık yaşandığını ifade eden Pakdemirli, tüm bu olumsuzluklara rağmen tarım sektörünün 2020 yılında yüzde 4.8 büyüdüğünü ve son 3 yılın en yüksek büyüme rakamına ulaştığını dile getirdi. Tarımsal hasılanın bir önceki yıla göre yüzde 20 artışla 333.3 milyar liraya yükseldiğini belirten Pakdemirli, "Ülkemiz; tarımsal hasılda Avrupa'da lider, dünyada ilk 10 içindedir. Tarım ve gıda ürünleri ihracatımız; 2020 yılında bir önceki yıla göre yüzde 5 artışla 20.7 milyar dolara, tarımda dış ticaret fazlamız ise yüzde 9 artışla 5.5 milyar dolara yükseldi. Sulama alanında yaptığımız büyük yatırımlar sayesinde meteorolojik kuraklığa rağmen, toplam bitkisel üretimimiz 9 milyon ton ilave artışla 126 milyon tona ulaşarak Cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdı" dedi.

Suni tohumlamanın, sığırlarda genetik ilerlemeyi sağlayan ve yaygın biçimde kullanılan etkin biyoteknoloji uygulamalarından bir tanesi olduğunu vurgulayan Pakdemirli; "Bugün lansmanını yaptığımız Etçi ve Kombine Irklarının Yaygınlaştırılması Projesini, suni tohumlama uygulamalarının az olduğu illerin ilçe ve köylerinde yaygınlaştıracacağız. Böylece; yüksek verimli etçi ve kombine ırk boğaların kullanılmasıyla suni tohumlamanın ve yüksek verimli kültür ırklarının yaygınlaştırılmasını sağlayacağız. Etçi ve Kombine Irkların Suni Tohumlama Uygulamalarıyla Yaygınlaştırılması Projesini 65 milyon lira bütçeyle başlattık. Proje 2022 ve 2023 yıllarında da devam edecek. Projeyle, ortalama yüzde 7.3 olan suni tohumlama oranı daha da artırılarak 3 yıl içerisinde yüksek genetik kapasitede 1.2 milyon baş buzağı elde etmeyi hedefliyoruz" diye konuştu.

Bakan Pakdemirli, projenin 2020-2023 yıllarını kapsadığını toplam bütçesinin 193.3 milyon lira oldu-

ğunu belirterek, "Proje ile 30 ay sonunda ülke ekonomisine 8.4 milyar lira katkı sağlamayı hedefliyoruz. Proje; ülkemize ve Erzurum ilimize hayırlı uğurlu olsun" dedi.

243 BİN 128 ÜRETİCİYE 424 MİLYON 194 BİN LİRALIK ÖDEME

Bakan Pakdemirli, konuşmasının son bölümünde süt üreticilerine müjde verdi. Pakdemirli, "Bugün buradan süt üreticilerimize yapacağımız destek ödemesinin müjdesini vermek istiyorum. Süt desteği kapsamında (2020 yılı ekim ve kasım ayları için) 243 bin 128 üreticimize, 1 milyon 550 bin 719 ton çiğ süt için, 424 milyon 194 bin TL ödeme yapacağız. Destek ödemesini bugün saat 18.00'den itibaren üreticilerimizin hesaplarına aktarmaya başlayacağız. Desteğin hem üreticilerimize hem de ülkemize hayırlı uğurlu, bereketli olmasını diliyorum" diye konuştu.

Projenin ülkemize ve Erzurum iline hayırlı olmasını diler, Sayın Bakanımıza verdiği müjdelere için teşekkür ederiz.

MERKEZ BİRLİĞİ, ERZURUM'DA BÖLGESEL HAYVANCILIK DEĞERLENDİRME TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRDİ

Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Genel Başkan Yardımcısı Yunus BAYDAR, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR, Yönetim Kurulu Üyeleri Hacı SELVİ, Hasan Hüseyin ÖZDEMİR ve Genel Sekreter İbrahim KARAKOYUNLU'dan oluşan heyet Erzurum'da 13 Mart tarihinde toplantı gerçekleştirdi.

Erzurum DSYB'nin hizmet binasında gerçekleştirilen toplantıya Erzurum, Ağrı, Şırnak, Van, Muş ve Çorum DSYB Yönetim Kurulu Başkanları katılım sağladı.

Erzurum İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıda il birliklerinin yaşadığı sorunlar, bölgesel olarak yaşanan sorunlar, bölgedeki yetiştiricilerin yaşadığı sıkıntılar gibi konular işlenerek çözüm önerilerinde bulunuldu. Ayrıca 2020 yılının genel bir değerlendirmesi yapılarak, 2021 yılında gerçekleştirilmesi planlanan çalışmalar istişare edildi.

MEVZUAT

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- 30 Ocak 2021 Tarihli ve 31380 Sayılı Resmi Gazete Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 3465)

YÖNETMELİKLER

- 07 Ocak 2021 Tarihli ve 31357 Sayılı Resmi Gazete Islah Amaçlı Hayvan Yetiştirici Birliklerinin Kurulması ve Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- 17 Şubat 2021 Tarihli ve 31398 Sayılı Resmi Gazete Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/24)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/5)
- 17 Şubat 2021 Tarihli ve 31398 Sayılı Resmi Gazete Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/25)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/6)
- 25 Şubat 2021 Tarihli ve 31406 Sayılı Resmi Gazete Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2021/7)
- 13 Mart 2021 Tarihli ve 31422 Sayılı Resmi Gazete Kırsal Kalkınma Destekleri 13. Etap Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2019/30)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/14)

AĞRI'DA ETÇİ VE KOMBİNE IRKLARIN YAYGINLAŞTIRILMASI PROJESİNİN TANITIMI VE BAŞLANGICI YAPILDI

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından finanse edilen 29 ilde yürütülen ETKİYAP'ın (Etçi ve Kombine Irkların Suni Tohumlama ile Yaygınlaştırılması Projesi) Ağrı'da tanıtımı ve başlangıcı yapıldı.

Ağrı Valisi Dr. Osman VAROL'un da katılımıyla hayata geçirilen projede; sığırlarda suni tohumlama uygulamalarının az olduğu illerin ilçe ve köylerinde, yüksek verimli etçi ve kombine boğa sperması kullanımıyla suni tohumlamanın yaygınlaştırılması ile sığırlarda hayvan ıslahı çalışmalarının yaygınlaştırılması, birim hayvandan

elde edilen verimlerin ve gelirlerin artırılması, hayvancılığın sürdürülebilir bir iş kolu haline getirilmesi, çiftçi gelirinin artırılması, yaşam koşullarının iyileştirilmesi, köylerden büyükşehirlere olan iç göçün önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda elde edilecek kazanımların yanı sıra doğal aşım ile bulaşmanın sık görüldüğü Brucellosis, Tuberculosis, Trichomoniasis, Leptospirosis vb. hastalıkların önüne geçilerek sürü sağlığının korunmasının yanı sıra kayıtlı yetiştiricilik ve ıslah çalışmalarından yararlanma oranlarında artış hedeflenmektedir.

Ağrı Valisi Dr. Osman VAROL; "İlimizin tarımla kalkınacağını düşünüyor, tarıma yapılan yatırımın dönüşünün çok daha büyük olacağına inanıyor, dünyanın her yerinde tarımsal üretimin stratejik bir hal aldığını biliyor, sahip olduğumuz potansiyelden güç alarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz." dedi. Ağrı'nın tarım ve hayvancılık potansiyelini keşfetmesi açısından büyük önem arz eden bu projeyi önemsediklerini belirten Vali Varol, tarım ve hayvancılık alanında birden fazla projenin hayata geçirilmesi için bütün paydaşların el birliği ile çalışması gerektiğine vurgu

yaparak bütün projelerin yakın takipçisi olacağını dile getirdi.

Ardından söz alan Ağrı İl Tarım ve Orman Müdürü Kenan ENGİN; İl Müdürlüğünün, Ağrı İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ile yapılan protokolle ETKİYAP'ın (Etçi ve Kombine Irkların Suni Tohumlama ile Yaygınlaştırılması Projesi) hayata geçirilmesinin sevindirici olduğuna değindi. Özellikle Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesinden Prof. Dr. Cihan KAÇAR, Prof. Dr. Yavuz ÖZTÜRKLER ve Prof. Dr. Savaş YILDIZ'ın danışmanlık hizmetleri ile projenin sürdürülebilir olacağını yapılan bütün çalışmaların akademik bir kadro ile takip edilmesinin Ağrı ili adına çok büyük ve doğru bir adım olacağını belirtti. Engin; Ağrı İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün sadece bu proje için 16 ekip ve 10 adet araç ile ekim ayının sonuna kadar sahada etkin bir şekilde tohumlama faaliyeti yapacağını aynı zamanda proje paydaşı olan Ağrı İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'nin bu kapsamda 20 personel ve 8 araç ile İl Müdürlüğünce belirlenen güzergâhlarda suni tohumlama faaliyetine başlanılmasının hedeflendiğini belirtti.

Bu anlamda Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi ile sahada ortak çalışmaların yanı sıra saha personellerine yönelik eğitim programları düzenlenecek olup, bu çalışmaların sonunda örneklemeye usulüyle gidilen işletmelerde yapılan çalışmalar bir rapor halinde İl Müdürlüğüne sunulacaktır. Buradaki ana hedef otokontrolün etkin bir şekilde yapılması ve bilimsel veriler ile desteklenmesidir. Proje kapsamında Ağrı Merkez ve

ilçelerinde 200 bin boğa altı dişi sığırların tohumlanması, temel amacın üç yılın sonunda bütün boğa altı dişi sığırların suni tohumlama uygulamasının yapılıp, Ağrı ili hayvan ıslahı çalışmalarının devam ettirilerek bu anlamda ge-

rek bölgede gerekse ülkede örnek oluşturulması hedeflenmektedir. Projenin hedeflerine ulaşmasını ve başta Ağrı ili olmak üzere ülke hayvancılığına hayırlı olmasını dileriz.

BİLECİK'TE GENTÜRK SPERMALARINDAN DOĞAN BUZAĞILAR BÜYÜYOR

Bilecik İli "Soy Kütüğüne Kayıtlı Büyükbaş Hayvan Irk Islahının Gerçekleştirilmesi ve Desteklenmesi Projesi" kapsamında Bilecik Şükranıye köyünden Ömer ÖZCAN'a ait işletmedeki iki baş inek Gentürk marka Ege isimli boğa sperması ile tohumlandı.

Yapılan tohumlama sonucu iki baş simental ırkı ineğin her ikisi de ikiz buzağı doğurdu. Doğan buzağılardan sağlıklı büyümelerini temenni ederiz.

VITALIC SILAGE

VITALIC SILAGE hayvanların yem kalitesini arttırarak etkin maliyetli besleme sağlar.

VITALIC SILAGE silajda, rumende parçalanmayan proteinin (UDP) miktarını artırır, böylece soya küspesi ve kolza küspesi gibi protein kaynaklarının daha az kullanılması imkanı ile tasarruf sağlar.

VITALIC SILAGE katkıları silaj prosesinin optimum kontrolünü sağlamak için bitki ve hasat durumuna göre özel olarak seçilmiş suşları bir arada bulundurur.

Fast
Maise

Grass
Protect

Alfa
Fresh

- Fast Maise, mısır silajında 14 günde fermentasyonu tamamlar. Gras Protect, çayır otları, üçgül-çayır otları karışımı için Alfa Fresh, Yonca içindir.
- **Propilen glikol üretmesi sayesinde silajın enerji değerini yükseltir, ketozis riskini azaltır.**
- Clostridiayı çok büyük oranda azaltır. Amonyak ve bütrik asit üretimini önler.
- **Silajın protein kalitesini koruyarak, daha düşük maliyetli bir rasyon oluşturmaya sağlar.**
- 1 paket ürün 100 ton için yeterlidir.

1 ton silaj için 2 gr ürün
1 paket ürün (200 gr) 100 ton
silaj için yeterlidir

MANİSA DSYB KÜPELEME YETKİSİNİ DEVİR ALDI

Tarım ve Orman Bakanlığı mevzuatları doğrultusunda büyükbaş hayvanların küpelenmesi için Manisa İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ile Manisa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü arasında protokol imzalandı.

Bilindiği gibi büyükbaş hayvanlarda 6 ay bildirim süresi bulunmakta olup bu süreler içerisinde buzağların küpelenmesi ve Türkvet Sistemine kaydedilmesi gerekmektedir.

Bu doğrultuda buzağların küpelenmesi işlemlerini Manisa il genelinde 2021 yılında Manisa İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği yapmaya devam edecektir.

Manisa İl Tarım ve Orman Müdürü Metin ÖZTÜRK ve Manisa DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet KIRLIOĞLU'nun katıldığı imza töreninde konuşan İl Müdürü Öz-

türk; "Manisa'da hayvancılığın gelişmesi için sivil toplum örgütlerimiz, yetiştirici/üretici birlikleri ve odalarımız ile koordineli olarak

çalışmaktayız. Manisa İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğimize de bu konudaki duyarlılıklarından dolayı teşekkür ediyoruz" dedi.

YALOVA DSYB'YE SAHA DA SUNİ TOHUMLAMA DESTEĞİ

Yalova İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından yürütülen “Yalova İlinde Hayvancılık Faaliyetlerinin Geliştirilmesi ve İyileştirilmesi Projesi” kapsamında İl Özel İdare Müdürlüğüne 60.000 TL suni tohumlama desteği sağlanacak ve uygulamalar Yalova İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından birlik üyelerinin işletmelerinde gerçekleştirilecektir.

Yalova İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından yürütülen “Yalova İlinde Hayvancılık Faaliyetlerinin Geliştirilmesi ve İyileştirilmesi Projesi” kapsamında İl Özel İdare tarafından 60.000 TL destek sağlanan “Sunî Tohumlamaya Destek Projesi” ile 2.000 adet yüksek verimli kültür ırkı dondurulmuş boğa sperması alınması ve bu hizmetin Yalova İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından Birlik üyelerine uygulanması

na esas hibe sözleşmesi İl Müdürü Suat PARILDAR ve Yalova DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin KULABER arasında imzalandı.

Proje kapsamında satın alınan 2.000 adet dondurulmuş boğa sperması ile ilimizde büyükbaş hayvancılıkta suni tohumlama uygulamalarının sayısının artırılması ve yüksek verimli kültür ırkı hayvanlar elde edilmesi hedeflenmektedir.

Sunî tohumlamada kullanılan dondurulmuş boğa spermaları temininde fiyatından dolayı yetiştiricilerin uygulamakta zorlandıkları yüksek verimli kültür ırklarının kullanılması için kurumsal destekleme yapılması gerekliliğinden hareketle hazırlanan proje ile girdi maliyetlerine katkı sağlanarak yetiştiricilerin suni tohumlama uygulamalarına

özendirilmesi sağlanacak ve Yalova ilinde suni tohumlama sayısı artarak, böylece kaliteli et ve süt veriminde de artış gerçekleşecektir.

Yalova DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin KULABER yaptığı açıklamada, “Yalova İl Özel İdare sine, Yalova’ya tarım ve hayvancılık alanında büyük hizmet ve katkı sağlayan, Birliğimizin ve yetiştiricilerin her daim yanında olan, ilimizde kısa sürede tecrübeleri ve samimiyetiyle güzel başarılar sağlayan İl Tarım ve Orman Müdürü Sayın Suat PARILDAR’a, İl Müdür Yardımcılarına ve Şube Müdürlerine destekleri için Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu ve yetiştiricilerimiz adına teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.” dedi.

ÇORUM'DA 15 KÖYDE ÜCRETSİZ SUNİ TOHURLAMA DÖNEMİ BAŞLIYOR

Çorum İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ile İl Tarım ve Orman Müdürlüğü arasında imzalanan protokol ile Türkiye'de bir ilk olarak Çorum'da gerçekleştirilecek ve iki yıl süresince uygulanacak olan proje kapsamında ücretsiz suni tohumlama hizmeti verilecektir.

Yapılan ihale neticesinde Çorum İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından hizmet alımı şeklinde verilecek olan suni tohumlama hizmeti için üreticilerden herhangi bir ücret alınmaması kararlaştırılmıştır.

Çorum Ticaret Borsası toplantı salonunda gerçekleştirilen suni tohumlama protokolü imza töreni, Çorum Valisi Mustafa ÇİFTÇİ, Çorum Belediye Başkanı Dr. Halil İbrahim AŞGIN, Vali Yardımcısı Recep YÜKSEL, Çorum İl Tarım ve Orman Müdürü Orhan SARI ile Çorum Ticaret Borsası Meclis Başkanı ve Çorum İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

Yılmaz KAYA'nın katılımıyla gerçekleştirildi.

Protokol töreninde konuşan Çorum İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Yılmaz KAYA, "Uygulayacağımız bu proje ile yüzde 80-90 oranında başarıyı hedeflemekteyiz. Tarım ve Orman Bakanlığının sadece Çorum'da uygulamış olduğu bu projeyi başarıya götürmek için ben ve ekibim gece gündüz demeden köylerimize hizmeti aksatmadan götüreceğiz. Bu proje için dört araç, dört teknik eleman aldık. İlgili köylerdeki köy meydanlarına padoklar kurarak suni tohumlamayı etkin bir şekilde uygulamayı düşünüyoruz. Genetiği yüksek olan tohumlar kullanarak süt ve et verimini artırmayı hedeflemekteyiz. Üreticilerimizden hiç bir ücret almadan Bakanlığımızın vermiş olduğu parayı masraflarımızı karşılamak suretiyle halkımızın hizmetinde kullanma gayesindeyiz. Biz bu projede başarılı olursak; Türkiye genelinde bu proje bir örnek teşkil

eder. Bunun için Çorum İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği olarak üzerimize düşen ne varsa elimizden geldiğince tüm gayretimizle yapmaya çalışacağız" dedi.

İki yıldır bu proje üzerinde titizlikle çalışma yürüttüklerini kaydeden Çorum İl Tarım ve Orman Müdürü Orhan SARI'da, "Yaklaşık dört ay önce bakanlığımız projemize onay verdi. Sungurlu, Uğurludağ ve Boğazkale'deki merkeze uzak yerleşim yerlerinde, fazla suni tohumlama hizmeti alamayan bölgelere gidilerek buralardaki hayvan ırklarını geliştirmek amacıyla bu projeyi uygulamaya karar verdik. Proje Boğazkale'de üç köy, Uğurludağ'da üç köy ve Sungurlu'da dokuz köy olmak üzere üç ilçede toplam 15 köyde uygulanacaktır.

Buradaki ana amacımız et ve süt verimi yüksek ırklar elde etmektir. Bu proje Türkiye'de bir ilk olduğu için kurum olarak sıkı takip edeceğiz. Damızlık Sığır Yetiştiricileri

Birliği ile de koordineli bir şekilde hizmetin aksatılmadan en iyi şekilde yetiştiricilerimizi mağdur etmeden yürümesinden yanayız. Bu örnek bir projedir. Başka illerde bu tip projeler yürütülmekte ama hizmet alımı şeklinde yürütülen ilk projedir. Çorum'da blok olarak ihaleye çıktık. İhaleyi Çorum İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği kazandı. Zaten burada asıl amaç para kazanmak değil Çorum üreticisine ve çiftçisine kaliteli ırklar, kaliteli hayvanlar kazandırabilmektir" şeklinde konuştu.

Bu konuda bir farkındalık oluşturmak için çaba sarf ettiklerini anlatan Orhan SARI, "Hedefimiz et ve süt üretimini artırabilmektir. Bu proje kapsamında ilimizde üç

ilçede 7 bin baş hayvan üzerinde tohumlama gerçekleştirilecektir. 5 bin baş simental, 2 bin baş esmer ırkı sperma kullanılacaktır. İlimiz ineklerinin yapıları göz önünde bulundurularak kapasitelerine uygun spermalar kullanılacaktır. Burada hayvancılığı ıslah ederken mevcut materyalin kolay doğum yapmasını sağlayacak baba genleri seçilecektir. İnşallah bu projenin iki yıl içerisinde sonuçlarını hep birlikte göreceğiz. Projede amacımız yüzde 70'in üzerinde bir başarı sağlamaktır. Burada en büyük görev sahada çalışma yürütecek olan Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine düşmektedir. Bütün teknik imkanları kendileri sağlayacak, tohumlamaları kendi elemanları ile yapacaklar. İl Müdürlüğü olarak

biz de sahada bunların takibini yapacağız. Ülkemize örnek bir proje kazandırmış olacağız. Böylelikle ilimiz hayvancılığı da ivme kazanmış olacaktır. Bakanlığımız bu projenin neticesine göre aynı projeyi diğer illerde de uygulama yoluna gidebilir. 1 Şubat 2021 tarihi itibarı ile saha çalışmalarına başlanacaktır. Proje oluşumunda Valimiz ve Milletvekillerimizin desteklerini aldık. Uygulama sahasında başarı sağlanınca proje kapsamını artırmayı planlıyoruz. Şartları zor hizmet almakta zorlanan köylerimizde geniş tabanlı uygulama başlatmayı hedefliyoruz. Projemizin tüm üreticilerimize hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ederim" ifadelerini kullandı.

BATMAN DSYB, TARIM VE ORMAN İL MÜDÜRÜ EŞLİĞİNDE BİRLİK ÜYELERİNİ ZİYARET ETTİ

Batman İl Tarım ve Orman Müdürü Mehmet GÜN, Hayvan Sağlığı Şube Müdürü Serap GÜNEŞ ve Veteriner Hekim Melek ALTAŞ ile Batman İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Nimetullah DURMAZ Batman ili Kocalar köyünden birlik üyesi Roni EKİN'e ait simental süt sığırtı çiftliğini ziyaret etti.

Süt Sığırcılığının önemine dikkat çekerek heyet işletmede tüketilen yemin yem bitkisi ile karşılanmasının önemine değindi.

SÜT SIĞIRLARINDA TİP SINIFLANDIRILMASI VE VÜCUT KONDİSYONU DEĞERLENDİRME KİTABINI VE BOĞA-İNEK MAKETİNİ BİRLİĞİMİZDEN TEMİN EDEBİLİRSİNİZ.

SÜT, SÜT ÜRÜNLERİ VE CANLI HAYVAN FİYATLARI (Kasım, Aralık, Ocak Dönemi)

	Ortalama	En düşük	En yüksek
Çiğ Süt Fiyatı, TL/kg	2,17	1,84	2,49
Süt Yemi Fiyatı (%18 HAM PROTEİN, 2600 ME, Kcal/kg), TL/kg	1,99	1,82	2,15
Damızlık Belgeli Holstein (Siyah-Alaca) Düve, TL/baş	12 411	11 115	13 707
Damızlık Belgeli Simental Düve, TL/baş	12 750	12 750	15 392
Damızlık Belgeli Esmer (Montofon) Düve, TL/baş	13 058	11 973	14 142
Süt, TL/kg*	5,42	5,14	5,93
Yoğurt, TL/kg*	6,70	6,39	7,31
Beyaz Peynir, TL/kg*	29,65	27,74	30,62
Kaşar Peyniri, TL/kg*	42,56	41,21	44,98
Tulum Peyniri, TL/kg*	55,14	54,71	55,97
Krem Peynir, TL/kg*	31,52	30,29	33,78
Kahvaltılık Tereyağı, TL/kg*	62,79	61,11	65,98
Çiğ Süt Fiyatı/Yem Fiyatı Oranı	1,09	1,01	1,16
UHT Süt Fiyatı/Çiğ Süt Fiyatı Oranı	2,50	2,79	2,38

*Süt ürünlerinin tüketici fiyatları www.tuik.gov.tr adresinden alınmıştır.

Kaynak: 81 DSYB

ADI SOYADI veya ÜNVANI :
DERGİ ADEDİ :
ADRESİ :
TELEFON :
MESLEĞİ VEYA ÇALIŞMA ALANI :

Dergimize abone olmak isteyen kişi ve kuruluşlar, abonelik formu veya formdaki bilgileri içeren bir yazı ve aşağıda verilen banka hesap numarasına yatırılacak yıllık abonelik bedelinin banka dekontu fakslanmalı veya adrese gönderilmelidir. Derginiz düzenli olarak adresinize gönderilecektir.

Bir yıllık abonelik bedeli : 25 TL

Ziraat Bankası Mustafa Kemal Mahallesi Şubesi Şube Kodu: 2486 Hesap No: 3673814-5003

Adres: Eskişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mahallesi 2120. Cadde No: 5 Gözüm İş Merkezi Daire: 1-2 06520 Çankaya / ANKARA

Tel: 0312 219 45 64 (pbx) Fax: 0312 219 45 59

SİMENTAL IRKI genTÜRK® BOĞALARI

TÜRK MALI

SARP - TR05649744

ZEYBEK - TR351920087

EGE - TR351903091

KURTULUŞ - TR351899234

NAHİT - TR351920470

DİNÇ - TR351903090

BİRLİKLERİMİZİ TANIYALIM BİNGÖL DSYB

2007 yılında kurulan Birliğimizin, kuruluşundan bu yana Yönetim Kurulu Başkanlığını yürütmekteyim. Kuruludan bu yana yapmış olduğumuz hizmetler yetiştirici nazarında kıymet toplamış ve seçimlerde güçlü rakiplerimiz olmasına rağmen 14 yıldır Birliğimizin daha iyi durumlara gelmesi için çalışmaktayız.

Birliğimizde 1 sorumlu müdür, 2 hayvan sağlığı ve yetiştiriciliği teknikeri, 1 çiftlik sorumlusu, 1 büro personeli olmak üzere toplam 5 personel ile üyelerimize hizmet vermekteyiz.

Bingöl merkezde bulunan 1 şube ve organize sanayi bölgesinde bulunan silaj paketleme/satış yeri bulunmaktadır. Desteklemlerde Birlik üyelik şartının kaldırılması ile 1200 olan üye sayımız 265'e düşmüş, kısıtlı imkânlara rağmen yaptığımız hizmetler üretici nazarında kıymet bulmuş ve üye sayımız 500'lere ulaşmıştır. Birliğimize ait 1 adet araç, 1 adet

süt toplama kamyonu ayrıca 6 adet süt toplama pikabı bulunmaktadır.

Birlik olarak son 2 yılda yaptığımız proje faaliyetlerini de belirtmek isterim,

- Bingöl İl Özel İdaresi finansmanıyla İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve Birliğimiz 2019 yılında ortak bir proje gerçekleştirdik. Proje ile daha sağlıklı ve hijyenik süt üretimi için 100 üreticimize 100 adet süt sağım

makinesi dağıtımı gerçekleşti. DAP finansmanıyla 2020 Yılında İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile Birliğimiz ortaklığında 323 adet süt sağım makinesi dağıtımı gerçekleşti. Toplamda 423 adet süt sağım makinesi üreticimizin hizmetine sunuldu.

- 2021 yılı şubat ayında üreticilerin elde ettiği sütlerin daha sağlıklı ve değerinde pazara sunulması hedefi ile Bingöl İl Özel İdaresi finansmanıyla İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile

Birliğimizin ortak yaptığı proje kapsamında 22 üreticimize %50 hibeli 500 litre kapasiteli süt soğutma tankı dağıtılmıştır.

- Bingöl Üniversitesi ile yapmış olduğumuz ortak protokol ile Bingöl Üniversitesi Üretim Çiftliği 5 yıl süre ile üyelerimizin ihtiyacı için hizmet verecektir.
- Ayrıca DAP idaresi tarafından ilimize hibe edilen makine-ekipmanlar ile, İl Tarım ve Orman Müdürlüğümüzün desteği ile 2019 yılından buyana sözleşmeli mısır üretimi yapmaktayız. 2019 yılında sözleşmeli mısır üretimimiz 600 ton iken 2020 yılında 5000 tona çıkmıştır. 2021 yılı hedefimiz ise 10.000 ton olarak belirlenmiştir.

Diğer İl Birliklerinde olduğu gibi Birliğimizde de sıkıntılar mevcuttur.

Birliğimizin gelecek dönemki projeleri aşağıdaki gibidir;

- Fırat Kalkınma Ajansı finansmanı, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü katkısı ile merkez ve ilçeler olmak üzere 10 bölgede süt toplama merkezi kurulması hedeflenmektedir.
- Yetiştiricilerimizin yılın 12 ayında ihtiyaç duyduğu kaba yemi temin edilebilmesi için kaba yem paketleme ve depolama tesisinin kurulması hedeflenmektedir.
- Üye çiftçilerimizin süt analiz desteğinden yararlanması için çalışmalar başlatılmıştır.
- Üyelerimize %50 hibeli verilmek üzere 20 adet 500 litrelik süt soğutma tankı projesi hedeflenmektedir.
- Üyelerimize %70 hibeli verilmek üzere 150 adet süt sağım makinesi projesi hedeflenmektedir.

YETİŞTİRİCİLERİMİZİN HİZMETİNDE... TÜRKİ

SARP TR05649744

D. Tarihi : 11.03.2010
Yetiştirici : AMASYA-TİM

BABA NO	: DE188164	ANA NO	: TR05240957
BABA ADI	: MANGFALL	ANA ADI	: BAKGÜL
D. TARİHİ	: 09.12.2001	D. TARİHİ	: 27.06.2005
		5/2 (305)	6948
		2. LAK	6970
US160055	DE0981319331	TR6010227	TR05176476
			9/5 5573
			2. LAK 8304

PAKDİL TR421490529

D. Tarihi : 08.12.2009
Yetiştirici : ALTINOVA - TİM

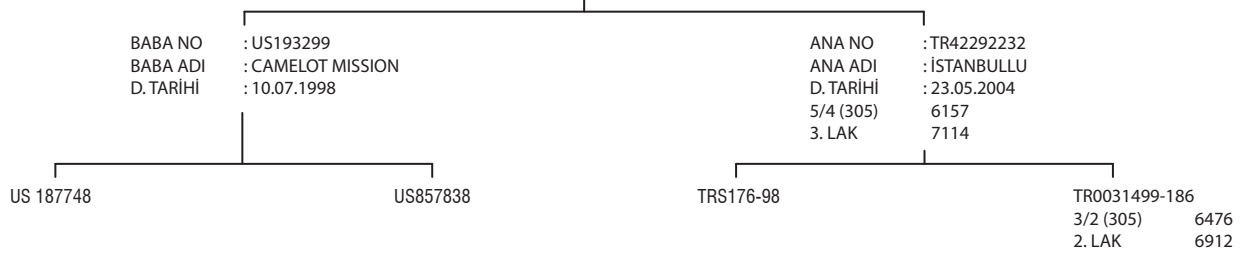

BABA NO	: IT021000782330	ANA NO	: TR42292206
BABA ADI	: RUD ZASTER	ANA ADI	: SALKIM
D. TARİHİ	: 26.08.1999	D. TARİHİ	: 06.05.2004
		7/6 (305)	7088
		4. LAK	8254
ITVI000121852	DE0912436709	TRS276-99	TR4242059
			8/8 7554
			8. LAK 9281

KUBİLAY TR421698013

D. Tarihi : 08.01.2010

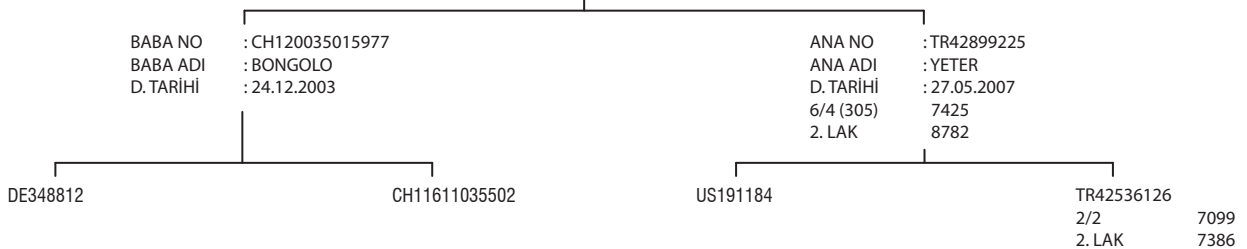
Yetiştirici : ALTINOVA-TİM

YİĞİT TR422463309

D. Tarihi : 27.11.2013

Yetiştirici : ALTINOVA-TİM

KIRŞEHİR DSYB BAŞKANI BÜLENT OZAN'DAN KIRŞEHİR DSYB HAKKINDA BİLGİLER ALDIK

Birliğiniz ne zaman faaliyete başladı?

Birliğimiz 2003 yılında kuruldu. 2003 yılında ıslah programı ile başladığımız hizmetlerimize, 2016 yılında genişlettiğimiz hizmet ağımla birçok koldan devam ediyoruz.

Bugün birliğinizde çalışmakta olan kaç kişi bulunmaktadır?

Birliğimizde 1 müdür, 1 Yüksek biyomühendis, 2 ziraat mühendisi, 2 muhasebeci, 4 büro personeli, 2 veteriner hekim, 6 tekniker, 1 teknisyen, 16 süt toplama merkezi sorumlusu olmak üzere toplam 35 personel çalışmaktadır.

Kaç adet şubeniz var?

Şubemiz bulunmamaktadır. Büro-da ve sahada aktif şekilde hizmet eden mühendis, veteriner hekim, tekniker ve teknisyen ve büro personellerimizle üreticilerimize her türlü desteği merkezden veriyoruz.

Birliğinizin faaliyetlerini toplam kaç araç ile yürütmektesiniz?

Birliğimiz faaliyetlerini 3 adet süt toplama aracı ve saha teknik hiz-

met araçlarımız olmak üzere toplam 12 araç ile yürütmektedir.

Birlik olarak yaşadığınız sıkıntıları- nız varsa nelerdir?

Birliğimizin kurulduğu 2003 yılında ıslah programı ile hizmete başlandı. Belirli bir süre ıslah programının gereklilikleri sağlandıktan sonra; 2016 yılında mevcut yönetim kadromuz ile üretim ve üretici için elimizi taşın altına koyarak hayvancılık sektörünün daha verimli ve sürdürülebilir şekilde yürütülmesi için girişimlerde bulunduk. İlimizin 2016 yılındaki yapısına baktığımızda sadece ithalata dayalı besilik erkek sığır yetiştiriciliği varlığını gösteriyordu. Besilik sığır yetiştiriciliğine dayanan hayvancılık sektörünün içinde bulunan firmalar bir kısmını yurt içinden bir kısmını ise yurt dışından tedarik etmiş oldukları hayvanları işletmelerinde yetiştirerek piyasaya karkas fiyat üzerinden satışa sunuyordu. Ancak damızlık hayvan üretimindeki eksiklik bir zamandan sonra besilik materyali üreticilerin yurt içinden tedarik etmesine maalesef olanak vermedi. Üreticiler yurt dışından tedarik etmeye başladıkları besilik erkek

danalar ile devam ettikleri üretim metodunda bir zamandan sonra artan maliyetler doğrultusunda kırmızı et üretimi azalma eğilimine geldi. Günlük pazara sunulan süt miktarı ise yok denecek kadar azdı. Kırsal alanda yaşayan üreticilerimiz mevcut kalitesi düşük hayvanlarıyla mera hayvancılığına dayalı yürüttükleri faaliyetleri maalesef işletmenin büyüüp ve gelişmesi için elverişli değildi. Köyden kente göçün arttığı dönemde hayvancılığı bırakmaya yönelen kırsal alandaki halkı üretime yönlendirmekte çok zorlandık. Ancak realist davranarak bu sorunları çözdük. Üretimin gelişmesi için birinci koşul bilinçli üretici ikinci koşul ise altyapı sorunlarının çözülmesiydi. Üreticilerin bilinçlenmesi için eğitimler düzenledik. Mevcut altyapı sorunlarımız ise ciddi maliyetler gerektiren sorundu. İlimizde 2016 yılında sadece 4 adet süt toplama merkezi vardı. İl genelinin çok küçük bir bölümünün sütünü pazarlaması mümkündü. Suni tohumlama yok denecek kadar azdı. Üreticiler boğa kullanıyordu ve verimli buzağılar doğmuyordu. Suni tohumlama fiyatları ise ülke piyasasının iki katıydı. İlk olarak suni tohumlama hizmeti-

ne başladık. Kaliteli ırk tohumu maliyetine üreticilere sunduk. Bu doğrultuda bilinçlendirme toplantıları yaptık. Hayvancılığın verimli ve sürdürülebilir olması için eğitimler düzenledik. Aynı zamanda sahada hizmet veren veteriner hekim, tekniker, teknisyen arkadaşlarımıza eğitimler düzenleyerek onların sahada daha aktif hareket etmesini sağladık. Diğer bir sorun ise koruyucu hekimliğin ilimizde aktif olmamasıydı. Bu nedenle hayvancılığın temel alet, ekipman ve yem katkı maddelerini büromuzda üreticilerin hizmetine sunduk. Devlet denetiminde sivil toplum kuruluşu olmanın gereğini yapabildiğimiz en büyük hassasiyet ve sorumlulukla yerine getirmeye çalıştık. Üretim, üretici; dolayısıyla tarım ve hayvancılık ülkesi olan devletimiz için çalışmalarımıza her geçen gün yenisini ekledik. Ancak artan girdi maliyetleri hala önümüzde engel olarak duruyor. Bugün ise üreticilerimize danışmanlık, ultrason, dedektör, süt toplama alet ekipman satış hizmetlerini sunmaktayız. Hayvancılığa yönelik bilgi birikiminin zayıf olduğu, gelişmiş hayvancılık için olması gereken altyapının olmamasından kaynaklı sorunları göz önüne getirirsek biz bu işe sı-

fırdan başladık. Altyapı sorunlarını çözmek için ciddi sorunlarla baş etmeye çalıştık. Sorunları çözerken en büyük avantajımız sağlam adımlarla ve realist hareket etmek oldu. Bu uğurda çalışırken yalnızdık ancak şuan üreticilerimiz belirli bir ivme yakaladı. Bu doğrultuda çalışmalarımız devam etmektedir.

Gelecek dönemki projelerinizden bahsedermisiniz?

İlimiz hayvancılığını ve üretimi daha iyi noktaya taşıma bizim en büyük gayemiz. Ancak girdi maliyetlerinin arttığı bu günlerde üreticilerimizi bu olumsuz durumdan zarar görmeden çıkması için çabamızı

arttırdık. Üreticilerimize kaba yem üretimini aşılayarak dışa bağımlılıklarını durdurmaya çalışıyoruz. Aynı zamanda mevcut hizmetlerimizin kalitesini arttırarak çağın gereklerine uyum sağlayacak şekilde sürdürülebilirliği önceliğimiz. Güzel bir ivme yakaladık. Kısa vadede 3 adet ilçemize şube açma girişimlerine başladık. Merkeze uzak olan ilçelerde kuracağımız şubeler ile merkez şubemizde vermiş olduğumuz hizmetleri daha etkin yürütmeyi hedefliyoruz. İlerleyen aşamalarda düve üretim tesisi ve işleme tesisi kurma hedeflerimiz var. Sağlam adımlarla ilerlemeye devam edeceğiz.

KIRŞEHİR DSYB ÜYESİ YUNUS DAĞLI İLE İŞLETMESİ VE HAYVANCILIK HAKKINDA KONUŞTUK

Yetiştirici olmaya nasıl karar verdiniz? Kaç baş hayvanla başladınız, bu gün kaç baş hayvanınız var?

Babadan, dededen süre gelen mesleğimiz hayvancılıktı. Koyunculukla geçimimizi sağlıyorduk. Ancak koyun üretiminde ana koşul kaliteli mera olması. Köyümüzün olanakları buna imkân vermedi. Kırsal alanın temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık. Düzenli gelir elde etmek için yapabileceğimiz tek faaliyetse süt hayvancılığıydı. Biz de süt üretimine başlamak istedik. Ancak köyümüzde süt toplama merkezi yoktu. Daha doğrusu bağlı bulunduğumuz Kaman ilçesinde sadece bir köyde süt toplama merkezi vardı o zamanlar. Ancak geniş bir bölge olduğu için sütümüzü oraya götüremezdik. Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına başvurduk. Süt toplama merkezi kurulumu için yardım istedik. Kırşehir İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'ne başvurunca Başkanımız derdimize derman oldu. Önce merkezi bir köy belirleyip oraya kurdu toplama merkezini. Bizde 8-10 inekle bu sektöre giriş yaptık. Bir sene oraya gö-

türerek sütümüzü sattık. Daha sonra ise belirli bir kapasiteye ulaşan köylere ayrı ayrı merkezler kurdu. Bu köylerin içinde benim köyümde var. Baktık ki işler düzenli ilerliyor elimizdeki koyunlarımızı satıp büyük başa yönelmeye karar verdik. Zaman içerisinde de 35 başın üzerinde damızlık ineğimiz oldu.

Hayvan sayınızı arttırmayı, işletmenizi büyütmeyi nasıl başardınız? Bu süreçte size yardımcı olan faktörler neydi?

Süt hayvancılığı diğer işlere göre daha zormuş. Başlangıçta baya zorluklar yaşadık. Ancak Birlik personelleri bize yol gösterdi. Kar elde etmemiz için bize teknik destek sağladı. Tabi sonuçta hayvanlara bakan biziz. Eksik yaptığımız şeyler hala var. Ama daha iyisi için çalışıyoruz. Elimizden başka bir şey gelmiyor. Tabi köydeki süt toplama merkezinin de faydasını gördük. Her gün sütü süt toplama merkezine götürürken birbirimizin yaptığı yanlışları, yaptığı doğruları irdledik. Elimizdeki kaliteli düveleri damızlık bıraktık. Sıkıntı

yaşadıklarımızı elimizden çıkardık. Toplama merkezleri sayesinde merak salduğumuz hayvancılığın, aylık gelirin düzenli olması ve Kırşehir İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin üreticilere teknik destek sağlayarak bölge hayvancılığını ve yetiştiricilerimizi ileri taşıma gayretleri sayesinde işletmemizin büyümesi kolaylaştı.

İşletmenizi kurarken ne gibi sorunlarla karşılaştınız? Sizin için en büyük güçlük neydi?

Koyun yetiştiriciliğinden sonra geçiş yaptığımız bir alan olduğu için büyükbaş yetiştiriciliği, bu konuda teknik bilgi eksikliğimiz vardı. Koruyucu hekimlik bilgilerine sahip değildik. Buzağı bakımı, ahır hijyeni konusunda eksikliklerimizden dolayı buzağı ishali, mastitis, döl tutma veya hayvan besleme konusunda çok sıkıntılar yaşadık. Sorarak, öğrenerek, araştırarak, başımızdan geçen olaylardan ders çıkararak belirli bir noktaya geldik. Benim en büyük sorunum hayvancılıktaki üretilen sütü satacak imkânın olmamasıydı. Ürünü paraya çeviremeyince sana bir

katkısı olmuyor. Geçim sıkıntısı çok olunca bir zaman sonra üretmekte istemiyorsun. Bir emek verdiğinde onun sonucunu alamamak yıpratıyordu bizi.

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine ne zaman ve neden üye oldunuz?

İki sene kadar önce Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğiyle tanıştım. Üye değilken köylüler olarak muhtarımızı alıp birliğe süt toplama merkezi kurması için geldik. Sağ olsunlar kurdular. Sonra süt hayvancılığına ağırlık verdik. Baktım üye olanlar destek alıyor, birlik işleri takip ediyor bende üye olmak istedim. Birliğin faaliyetleri ve üreticilerin ilerlemesi için çabaları ve üretici takiplerini görünce doğru bir karar verdiğime inandım.

Birliğe üye olmanızın size en büyük faydası nedir?

Süt, buzağı desteği gibi desteklerden faydalanabiliyorum. Birliği önceden bu kadar iyi tanıımıyorduk. Süt hayvancılığının içine girince bu işin çok da kolay olmadığını gördük. Birilerinden yardım isteyince Birlik personellerine denk geldik. Sorun olduğunda onlara danıştık. Suni tohumlama için onlara başvurduk. Baktık dışarıya göre kaliteleri iyi fiyatları ucuz bizde çalışmaya devam ediyoruz. Koruyucu hekimlik ile eskisi kadar sorunda yaşamıyoruz. Birliğin üreticilerin gelişmesi için kaliteli hizmetlerini daha uygun oranlarda kullanabiliyoruz ve bu sayede ekonomik olarak bir nebze olsa rahatlıyoruz.

Merkez Birliği ve diğer İl Birliklerinin faaliyetlerinden haberdar mısınız?

Birliğe geldiğim zamanlarda haberdar olabiliyorum. İş yükümüz fazla. Sosyal medya paylaşımlarında denk

geldiğim oluyor ama sonuçta her kesimden insan var. Biz kendi işimiz doğrultusunda hareket ediyoruz.

Bölge olarak yaşadığınız en büyük sıkıntı (hastalık vb) nedir? Bu sıkıntılar için ne gibi önlemler alıyorsunuz?

En büyük problemleri buzağı ishallerinden yaşadım. İshal başladıktan sonra bu problemlerin önüne geçmekte çok zorluklar yaşıyoruz. Koruyucu hekimlik önlemleri hakkında bilgi sahibi olduktan sonra ishallerde yaşadığımız problemler bir nebze olsa azaldı. Öğrendiğim bir şey daha var. Buzağılarımızda bir kırgınlık gördüğümde bağıışıklıklarını destekliyorum.

İlinizde yetiştirici olmanın farkı nedir sizce? Olumlu ve olumsuz taraflarını sıralamanızı istesek neleri sayarsınız?

Kırşehir küçük bir il ve sanayisi yok denecek kadar az. Bizim için temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık. Bundan dört sene öncesine kadar kimse süt üretimi yapmıyordu. Hayvancılıkta üretim damızlık inekle oluyor. Damızlık ineğin varsa sütünde var buzağında. Ahıra giriyorsan sağlıyorsun, bakıyorsun, besliyorsun, öğreniyorsun, hesaplıyorsun. Ancak bizim ilimizde gördüğüm kimse gelir gider hesabı yapmıyor. İnek sayısına bakıyorlar. Kar-zarar hesabı yapsalar sorunu görebileceklerine inanıyorum. Diğer illerdeki hayvancılıkla kıyaslandığı zaman yem bitkisi yetiştirmemiz iklim ve su gibi sebeplerden dolayı zorlaşıyor. Bizde kesif yeme yoğunlaşıyoruz. Ancak bu sene bu sıkıntılarımızın farkında olan ve üreticilere destek olan Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği yönetimi ve personelleri bölgenin eksikleriyle mü-

cadele verip bölgemiz koşullarına en uygun bitki türleri hakkında fikir sahibi olmamızı ve alternatif yem kaynakları oluşturmamıza bizi teşvik etmektedirler. Bu yönden ele aldığımızda, bu bölgede yetiştirici olmanın bizim açımızdan büyük avantaj olduğuna inanıyorum.

Yılda kaç buzağı alıyorsunuz? Bunların kaçını yaşıyor?

Yılda ortalama 10-12 baş buzağı alıyorum. Fakat bu buzağılardan ortalama 2 tanesini her yıl kaybediyorum. Koruyucu hekimlikle tanışmadan önce kaybettiğim buzağının sayısı daha fazlaydı son yıllarda bu sayıyı azaltmayı başardım. Koruyucu hekimliğin tedaviden ve kayıplardan çok daha avantajlı olduğunu ve uyguna geldiğini de tecrübe etmiş oldum.

İşletmenize ait kayıtları nasıl tutuyorsunuz? Soy kütüğü kayıtlarını sürü idaresinde kullanıyor musunuz? CİBİS'ten (Çiftlik Bilgi Sistemi) faydalanıyor musunuz?

Basit usullerle tuttuğum kendi işletmemin bir kaydı bulunmaktadır. Veteriner Hekimlerin yönlendirmesine göre işletmemi idare ediyorum. DSYB ile irtibat halindeyim devamlı onlarda yardımcı oluyorum.

Bildiğiniz üzere sürünün devamlılığı için üreme çok önemli. Üreme ile ilgili sorunlar yaşıyor musunuz? Bu sorunlar için ne gibi önlemler alıyorsunuz?

İki sene önce üç-dört kez aşılama rağmen tutmayan ineğim oldu iki baş. Birlikten yardım istedim. Ücretsiz ultrason hizmeti vardı o sene. Kist olduğunu söylediler. Veteriner hekimi çağırıp tedavi uygulattım. Bir senedir ise Birlikteki veteriner he-

kimler ultrason ile suni tohumlama yapıyorlar. Yumurtaları olgunlaşmayan sorunlu inekleri söylüyorlar. Tedavi uygulatıyorum, öyle tohumluyorlar. Şuan sorun yaşamıyorum.

Suni tohumlama boğası seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz?

Boğa seçiminde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin seçtiği boğalara güveniyorum. Tohumlamalarda aldığım yavruların belli kalitelerde olması ve uguna bir ücrete bu hizmeti alıyor olmamdan kaynaklı onların yönlendirmelerine uyuyorum. Birlik personeli düvelere ayrı, ineklere ayrı tohum atıyor. İneğin ırkıyla boğanın ırkının aynı olmasına yönlendiriyorlar bizi. Birde süt ırkı boğaları seçiyorum.

Daha genel olarak konuşursak Türkiye’de hayvancılık konusunda ki sorunlar neler? Süt fiyatları ya da ithal hayvanlar sizde tedirginlik yaratıyor mu?

Yem fiyatlarının pahalı olması ve süt fiyatlarının yeme göre daha ucuz olması beni hayvancılık konusunda

zorluyor. Yemi ucuza getirmek için alternatif yollar arıyorum. Bazen çıkmaza girebiliyorum bu arayış içerisinde. Biz sütümüzü diğer illere göre yükseğe satabiliyoruz. Bunun nedeni sütümüzü süt toplama merkezine kendimizin götürmesi. Birlik yol ücretini sütümüze yansıtıyor. İthal düve çok pahalı. Almaya gücümüz yetmiyor. Bizde buna kaliteli ırk boğa ile çözüm bulmaya çalışıyoruz. İyi düvelerimizi elimizde tutup damızlık yapıyoruz.

Yetiştiriciler yem fiyatlarının artmasından şikâyetçi, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Yeme gelen üst üste zamlar hayvancılıktan vazgeçmemize sebep oluyor. Yem kaynakları ve kaliteli kuru otlar konusunda alternatif yollar arıyoruz ama bölge koşulları bizi çok zorluyor. Yem konusunda üreticiye destek olacak çözümler bulunmasını istiyoruz.

Bu işe yeniden başlasanız nelere dikkat edersiniz? Hangi konularda daha dikkatli olursunuz?

Koruyucu hekimliği elden bırakma-

dan hijyen bazlı ve sağlam büyüyen bir hayvancılık yapmaya özen gösteririm. Bir de zamanında yapmadığım inek bazlı kar-zarar hesabına dikkat ederdim. Takip ettiğinde bilinçli yapıyorsun. Hatamız doğrumuz nerde bunları görebiliyoruz.

Bu işe yeni başlayacak üreticilere tavsiyeleriniz nelerdir?

Rasyon yapabilecek düzeyde ekili alanlarının bulunması ve bu alanlardan alacakları yeme uygun şekilde işletmelerini sağlam adımlarla büyütmelerini tavsiye edebilirim. Ahr ortamlarının hijyen koşullarına uygun olması gerekiyor aksi takdirde benim başladığım zamanlardaki gibi hastalık, buzağı ishalleri ve buzağı kayıplarını çok yaşarlar. Süt sağım hijyenine dikkat etmeleri gerekmekte hem hayvan sağlığı hem de gıda güvenliği açısından. Anne ve buzağların aşılama ve vitamin mineral takviyeleri ve hayvan için gerekli enerji-protein ayarlamalarına dikkat etmelerini önerebilirim.

İllerde 1 Ocak 2021 Tarihi İtibariyle Ön Soy Kütüğüne Kayıtlı İşletme ve Hayvan Sayıları

İller	İşletme Sayısı	İnek Sayısı (Baş)	Dişi Sığır Sayısı (Baş)	Toplam Sığır Sayısı (Baş)
ADANA	18 617	55 581	125 324	175 596
ADIYAMAN	18 235	33 147	68 656	91 984
AFYONKARAHİSAR	30 537	142 425	277 686	377 605
AĞRI	17 235	36 890	133 356	219 566
AKSARAY	12 849	78 576	136 642	181 920
AMASYA	11 521	70 537	126 710	168 452
ANKARA	16 117	79 448	192 027	286 090
ANTALYA	21 488	70 226	126 742	171 032
ARDAHAN	7 973	30 338	96 975	151 619
ARTVİN	8 548	13 789	33 603	48 599
AYDIN	28 260	119 907	224 073	300 151
BALIKESİR	26 896	149 412	272 173	363 957
BARTIN	10 993	26 068	47 859	63 407
BATMAN	6 992	18 957	50 650	75 279
BAYBURT	4 152	18 042	39 260	55 002
BİLECİK	2 769	12 685	24 185	32 645
BİNGÖL	11 357	32 106	80 930	118 609
BİTLİS	9 921	14 645	43 220	65 521
BOLU	10 080	54 850	98 753	132 559
BURDUR	11 992	64 262	111 879	148 026
BURSA	11 813	59 455	104 798	137 994
ÇANAKKALE	13 541	105 014	185 675	246 070
ÇANKIRI	6 562	44 078	94 307	130 621
ÇORUM	18 566	83 655	160 364	216 488
DENİZLİ	17 517	79 088	137 843	181 904
DİYARBAKIR	30 669	90 971	257 690	378 026
DÜZCE	10 684	18 089	39 305	55 161
EDİRNE	11 036	70 405	122 855	162 969
ELAZIĞ	16 159	34 572	81 110	116 714
ERZİNCAN	5 659	29 446	57 695	79 135
ERZURUM	39 420	203 628	521 894	779 085
ESKİŞEHİR	7 467	38 370	78 255	106 953
GAZİANTEP	13 014	26 906	65 817	94 190
GİRESUN	16 421	32 509	75 168	108 892
GÜMÜŞHANE	7 381	23 372	50 797	72 309
HAKKARİ	3 760	5 078	14 484	21 875
HATAY	15 585	30 984	71 339	103 637
IĞDIR	7 135	17 532	47 971	72 233
ISPARTA	10 401	41 332	78 771	107 320
İSTANBUL	4 615	19 423	42 060	58 859
İZMİR	19 759	90 584	165 686	224 338

İller	İşletme Sayısı	İnek Sayısı (Baş)	Dişi Sığır Sayısı (Baş)	Toplam Sığır Sayısı (Baş)
KAHRAMANMARAŞ	26 629	48 258	116 225	167 098
KARABÜK	4 344	12 164	30 099	43 427
KARAMAN	3 759	19 107	31 413	40 831
KARS	15 954	52 285	186 515	293 815
KASTAMONU	18 657	94 921	181 229	245 728
KAYSERİ	20 392	82 375	189 359	270 670
KIRIKKALE	3 712	13 004	34 982	51 677
KIRKLARELİ	5 088	25 112	44 977	60 853
KİRŞEHİR	6 038	33 265	69 097	102 919
KİLİS	1 397	1 829	4 678	6 704
KOCAELİ	8 430	29 269	58 249	79 617
KONYA	35 265	207 377	376 544	508 052
KÜTAHYA	20 523	77 369	153 611	211 405
MALATYA	20 663	43 597	97 388	138 583
MANİSA	21 654	96 118	168 511	224 611
MARDİN	8 749	22 408	59 090	84 276
MERSİN	7 738	25 318	47 939	67 699
MUĞLA	25 742	74 969	137 025	183 022
MUŞ	13 268	37 845	107 862	166 365
NEVŞEHİR	8 693	39 169	71 727	97 148
NİĞDE	11 635	62 158	108 034	140 223
ORDU	36 765	64 254	126 824	173 982
OSMANİYE	9 109	23 355	45 693	62 350
RİZE	6 763	5 836	15 280	23 234
SAKARYA	21 264	67 362	126 120	173 329
SAMSUN	51 976	149 820	302 526	421 615
SİİRT	5 562	7 783	22 105	33 376
SİNOP	10 660	39 053	73 100	99 128
SİVAS	22 133	75 976	206 093	309 998
ŞANLIURFA	17 497	27 724	89 047	133 918
ŞIRNAK	7 034	9 425	37 501	58 608
TEKİRDAĞ	8 171	46 924	79 622	106 023
TOKAT	26 286	89 492	201 462	282 677
TRABZON	29 565	43 250	99 304	140 392
TUNCELİ	3 723	9 987	23 241	33 761
UŞAK	8 781	35 652	63 862	85 562
VAN	19 144	25 971	85 159	134 392
YALOVA	1 197	4 093	7 608	10 354
YOZGAT	17 874	74 119	170 229	243 326
ZONGULDAK	17 081	23 393	52 943	74 644

İllerde 1 Ocak 2021 Tarihi İtibariyle Soy Kütüğüne Kayıtlı İşletme ve Hayvan Sayıları

İller	İşletme Sayısı			Hayvan Sayısı		
	Şahıs, Şirket, Kamu	Kooperatif	Kooperatif Üyesi İşletme Sayısı	İnek (Baş)	Dişi Sığır (Baş)	Toplam Sığır (Baş)
ADANA	412			12 719	22 816	30 835
ADIYAMAN	1 059	7	79	11 300	19 947	25 844
AFYONKARAHİSAR	2 275	2	202	29 694	54 382	72 012
AĞRI	2 254	2	19	35 582	66 883	93 347
AKSARAY	2 616	5	198	59 562	104 672	136 619
AMASYA	811	3	30	11 891	21 857	28 971
ANKARA	660	16	156	22 019	37 597	48 893
ANTALYA	575	8	318	11 394	21 427	29 352
ARDAHAN	4 638			64 051	132 200	186 236
ARTVİN	592	1	45	7 257	12 395	16 130
AYDIN	4 265			87 324	159 416	213 094
BALIKESİR	5 156	3	44	83 949	155 468	209 167
BATMAN	567			6 142	10 493	14 045
BAYBURT	907	6	55	12 237	21 664	28 591
BİLECİK	135	3	19	1 535	2 800	3 672
BİNGÖL	466	2	10	7 036	14 575	18 040
BİTLİS	890	11	185	5 634	11 655	16 230
BOLU	1 227	6	84	11 964	21 616	29 056
BURDUR	3 084			54 069	97 473	129 814
BURSA	1 438	6	293	37 648	70 074	90 590
ÇANAKKALE	386	11	65	11 920	22 324	29 099
ÇANKIRI	815			16 179	27 589	35 606
ÇORUM	1 993	7	200	26 184	48 468	64 060
DENİZLİ	3 264	26	1 638	64 804	113 233	149 150
DİYARBAKIR	1 038			11 813	27 800	41 226
DÜZCE	42			1 261	2 363	3 209
EDİRNE	646			10 520	19 015	25 663
ELAZIĞ	687			8 396	15 150	20 447
ERZİNCAN	2 090	8	41	30 941	49 651	65 116
ERZURUM	918			13 055	23 773	31 650
ESKİŞEHİR	766			15 742	28 096	36 359
GAZİANTEP	555			19 416	33 648	44 386
GİRESUN	1 366	10	2 219	11 435	19 611	23 769
GÜMÜŞHANE	231	3	22	2 054	4 415	5 846
HAKKARİ	905	5	115	7 261	15 420	22 409
HATAY	1 122	3	84	13 703	24 216	32 320
İĞDIR	450			4 902	9 165	12 594
ISPARTA	1 071	19	922	18 589	34 209	46 148
İSTANBUL	327	2	5	5 511	9 193	11 890
İZMİR	11 719	6	130	275 416	483 263	640 859

İller	İşletme Sayısı			Hayvan Sayısı		
	Şahıs, Şirket, Kamu	Kooperatif	Kooperatif Üyesi İşletme Sayısı	İnek (Baş)	Dişi Sığır (Baş)	Toplam Sığır (Baş)
KAHRAMANMARAŞ	463	1	1	7 631	13 494	17 804
KARABÜK	182			2 065	4 270	5 986
KARAMAN	704	3	25	13 136	23 264	31 107
KARS	7 587			66 339	166 815	245 271
KASTAMONU	1 751	24	292	22 046	40 590	53 217
KAYSERİ	976			28 136	50 362	67 776
KIRIKKALE	75			892	1 624	2 148
KIRKLARELİ	1 622	4	159	40 833	74 694	97 813
KİRŞEHİR	899	5	43	15 322	25 717	34 208
KİLİS	100			1 458	2 593	3 459
KOCAELİ	1 000	4	24	9 270	16 217	21 234
KONYA	10 848	11	370	225 835	400 281	534 795
KÜTAHYA	1 023			11 354	20 454	27 333
MALATYA	748	2	26	12 189	22 281	29 281
MANİSA	958	19	670	31 314	56 582	76 162
MARDİN	31			144	338	503
MERSİN	1 201	5	170	16 222	29 265	40 907
MUĞLA	2 370	3	59	32 202	62 454	85 651
MUŞ	4 048	6	57	50 142	95 657	133 111
NEVŞEHİR	1 081	9	176	17 104	30 289	39 455
NİĞDE	924	16	183	23 219	42 156	54 666
ORDU	168	2	3	1 686	3 142	4 258
OSMANİYE	567	19	220	7 175	12 816	16 555
RİZE	21	1	4	176	380	589
SAKARYA	450			5 499	10 278	13 882
SAMSUN	961	2	28	10 299	19 500	26 574
SİİRT	10			88	272	331
SİNOP	501			5 291	9 143	12 126
SİVAS	448			7 398	13 150	17 586
ŞANLIURFA	1 439	8	36	32 540	53 263	68 250
ŞİRNAK	229	2	8	2 818	5 461	7 539
TEKİRDAĞ	1 101			19 347	35 334	48 051
TOKAT	712	2	35	9 604	17 519	23 237
TRABZON	284	1	252	2 774	5 076	6 636
TUNCELİ	202			1 492	2 938	4 097
UŞAK	3 007			34 875	62 095	82 516
VAN	641	5	88	5 593	11 094	15 499
YALOVA	80	4	33	987	1 924	2 709
YOZGAT	659			10 795	19 921	26 997
ZONGULDAK	49	1	43	792	1 410	1 953

İller İtibariyle Kayıtlı Laktasyon Sayıları ve 305 Günlük Süt Verimi Ortalamaları

İller	Buzağılama Yılı			
	2000-2018		2018	
	Laktasyon Sayısı (Adet)	Süt Verimi (Litre)	Laktasyon Sayısı (Adet)	Süt Verimi (Litre)
ADANA	75 958	5 685	4 385	6 561
ADIYAMAN	21 865	5 603	2 101	5 709
AFYONKARAHİSAR	151 023	5 311	8 527	5 225
AĞRI	8 879	3 231	2 134	3 466
AKSARAY	201 612	5 885	20 671	5 888
AMASYA	50 509	5 058	4 228	5 431
ANKARA	53 943	5 855	3 015	7 124
ANTALYA	62 722	6 152	2 605	7 644
ARDAHAN	2 755	2 783	63	2 723
ARTVİN	5 426	2 720	657	2 722
AYDIN	445 028	6 082	32 607	6 074
BALIKESİR	536 432	5 909	25 793	6 422
BARTIN	820	4 394		
BATMAN	7 700	4 256	411	4 070
BAYBURT	6 693	3 470	459	2 852
BİLECİK	7 479	4 865	183	4 732
BİNGÖL	9 461	2 807	748	2 758
BİTLİS	3 621	4 026		
BOLU	52 581	4 289	3 875	4 307
BURDUR	331 776	5 949	15 147	6 269
BURSA	258 092	6 776	15 543	7 732
ÇANAKKALE	91 693	6 276	3 996	8 435
ÇANKIRI	16 858	3 481	1 242	3 540
ÇORUM	70 352	4 312	7 377	4 199
DENİZLİ	202 136	7 053	12 719	8 551
DİYARBAKIR	4 680	5 801	543	6 503
DÜZCE	1 164	6 048		
EDİRNE	87 639	5 091	1 767	5 913
ELAZIĞ	27 163	4 419	3 584	4 434
ERZİNCAN	42 232	3 779	6 347	4 470
ERZURUM	45 121	3 001	3 750	3 499
ESKİŞEHİR	62 026	5 523	3 420	6 230
GAZİANTEP	36 542	7 406	4 233	9 184
GİRESUN	14 764	3 247	1 246	3 901
GÜMÜŞHANE	12 170	4 895	253	3 030
HAKKARİ	419	2 729		
HATAY	15 709	6 193	833	6 175
IĞDIR	4 338	4 466	249	4 932
ISPARTA	56 296	5 786	4 673	5 686
İSTANBUL	81 703	6 731	1 710	8 549

İller	Buzağılama Yılı			
	2000-2018		2018	
	Laktasyon Sayısı (Adet)	Süt Verimi (Litre)	Laktasyon Sayısı (Adet)	Süt Verimi (Litre)
İZMİR	1023 184	6 396	69 683	6 477
KAHRAMANMARAŞ	30 958	6 437	1 641	6 232
KARABÜK	1 040	4 608	188	4 713
KARAMAN	44 240	5 859	3 347	6 357
KARS	1 392	3 277	333	3 150
KASTAMONU	65 793	3 752	7 648	4 099
KAYSERİ	89 170	5 946	10 780	5 754
KIRIKKALE	2 231	5 611	42	3 494
KIRKLARELİ	192 924	6 770	13 013	8 381
KİRŞEHİR	23 017	4 892	3 559	3 821
KİLİS	1 420	6 705	76	6 026
KOCAELİ	31 193	4 681	1 121	4 415
KONYA	791 940	5 842	74 582	6 894
KÜTAHYA	43 912	4 995	2 680	6 211
MALATYA	28 528	5 534	3 630	5 905
MANİSA	123 335	6 818	9 306	7 471
MARDİN	569	4 624		
MERSİN	60 118	5 569	5 391	5 699
MUĞLA	175 874	7 278	15 855	7 203
MUŞ	19 883	3 138	1 348	3 342
NEVŞEHİR	37 645	4 721	2 649	5 247
NİĞDE	117 270	6 447	6 617	7 591
ORDU	1 275	5 330		
OSMANİYE	39 519	5 458	505	6 051
RİZE	71	4 563		
SAKARYA	45 176	5 090	2 045	5 274
SAMSUN	36 642	4 556	2 768	4 758
SİİRT	665	6 437		
SİNOP	3 330	3 476	850	3 073
SİVAS	14 445	4 354	685	5 052
ŞANLIURFA	18 203	5 751	450	4 464
ŞİRNAK	1 312	2 707		
TEKİRDAĞ	164 622	6 052	5 776	7 129
TOKAT	25 107	5 852	1 606	5 879
TRABZON	1 075	3 832		
TUNCELİ	1 106	3 746	61	4 964
UŞAK	105 672	5 271	5 797	5 603
VAN	2 366	4 135	185	3 690
YALOVA	7 026	5 130	191	5 491
YOZGAT	11 744	5 282	1 133	4 860
ZONGULDAK	2 208	5 477		

İSTATİSTİKLER

E-İslah Veri Tabanı Kayıtları Dikkate Alındığında Irkların İl Sığır Varlığındaki Payları ve İllerin Türkiye Sığır Varlığındaki Payları (%)

İLLER	İL SİĞİR VARLIĞINDA IRKIN PAYI (%)					TÜRKİYE SİĞİR VARLIĞINDA İLİN PAYI(%)					
	SİYAH ALACA VE MELEZLERİ	SİMENTAL VE MELEZLERİ	BROWN SWISS VE MELEZLERİ	YERLİ	DİĞER	SİYAH ALACA VE MELEZLERİ	SİMENTAL VE MELEZLERİ	BROWN SWISS VE MELEZLERİ	YERLİ	DİĞER	TOPLAM
ADANA	60.61	24.72	2.10	9.74	2.83	2.26	0.68	0.16	2.33	0.98	1.20
ADIYAMAN	17.27	69.70	5.38	5.72	1.93	0.37	1.10	0.23	0.78	0.38	0.68
AFYONKARAHİSAR	21.06	62.08	13.61	1.92	1.33	1.71	3.74	2.23	1.00	1.00	2.61
AĞRI	0.18	45.06	42.06	12.52	0.18	0.01	1.89	4.80	4.55	0.10	1.82
AKSARAY	50.54	44.96	2.84	0.11	1.55	2.91	1.92	0.33	0.04	0.83	1.85
AMASYA	11.14	65.26	13.50	6.28	3.82	0.40	1.72	0.97	1.44	1.26	1.15
ANKARA	29.39	40.26	18.87	9.31	2.17	1.78	1.80	2.31	3.62	1.21	1.95
ANTALYA	61.44	27.03	2.59	6.75	2.19	2.22	0.72	0.19	1.57	0.73	1.16
ARDAHAN	0.09	65.64	33.21	0.43	0.63	0.01	2.97	4.10	0.17	0.35	1.96
ARTVİN	0.71	35.69	49.18	8.91	5.51	0.01	0.31	1.16	0.67	0.60	0.38
AYDIN	55.06	12.22	18.73	6.74	7.24	5.10	0.84	3.51	4.02	6.21	2.98
BALIKESİR	66.41	20.89	3.24	5.49	3.98	6.87	1.60	0.68	3.66	3.81	3.33
BARTIN	9.56	76.56	7.20	4.50	2.18	0.11	0.65	0.17	0.33	0.23	0.37
BATMAN	11.03	52.18	6.41	29.97	0.41	0.18	0.62	0.21	3.11	0.06	0.52
BAYBURT	0.68	66.96	30.27	0.09	2.00	0.01	0.75	0.92	0.01	0.28	0.49
BİLECİK	31.37	40.99	22.15	0.81	4.68	0.21	0.20	0.29	0.03	0.28	0.21
BİNGÖL	0.42	84.44	8.86	6.11	0.17	0.01	1.54	0.44	0.97	0.04	0.79
BİTLİS	0.39	50.44	37.58	11.25	0.34	0.01	0.55	1.12	1.07	0.05	0.47
BOLU	19.04	60.93	16.27	1.45	2.31	0.56	1.32	0.96	0.27	0.62	0.94
BURDUR	67.22	27.12	3.26	0.47	1.93	3.37	1.01	0.33	0.15	0.89	1.61
BURSA	53.19	29.90	8.90	3.08	4.92	2.20	0.91	0.74	0.82	1.88	1.33
ÇANAKKALE	76.83	13.15	4.08	3.60	2.33	3.82	0.48	0.41	1.15	1.07	1.60
ÇANKIRI	3.16	71.28	16.35	4.35	4.86	0.09	1.59	0.99	0.84	1.35	0.97
ÇORUM	3.40	70.13	23.57	1.80	1.10	0.17	2.63	2.41	0.59	0.51	1.63
DENİZLİ	68.41	22.60	4.51	1.01	3.48	4.09	1.00	0.54	0.39	1.93	1.92
DİYARBAKIR	12.81	56.70	6.19	23.67	0.63	0.97	3.18	0.95	11.52	0.44	2.44
DÜZCE	20.35	41.35	9.22	24.84	4.24	0.21	0.32	0.20	1.68	0.41	0.34
EDİRNE	48.66	29.27	15.78	0.49	5.80	1.66	0.74	1.09	0.11	1.83	1.10
ELAZIĞ	2.81	89.26	4.77	2.81	0.35	0.07	1.64	0.24	0.45	0.08	0.80
ERZİNCAN	3.64	75.09	20.28	0.28	0.71	0.09	1.45	1.07	0.05	0.17	0.84
ERZURUM	0.37	50.67	48.23	0.39	0.34	0.05	5.50	14.27	0.37	0.46	4.71
ESKİŞEHİR	34.93	38.73	21.71	0.96	3.68	0.90	0.74	1.14	0.16	0.88	0.83
GAZİANTEP	51.32	40.91	2.79	1.79	3.19	1.28	0.76	0.14	0.29	0.74	0.81
GİRESUN	2.93	45.04	27.98	5.26	18.79	0.07	0.80	1.35	0.81	4.17	0.77
GÜMÜŞHANE	1.23	64.32	14.86	16.99	2.60	0.02	0.67	0.42	1.54	0.34	0.45
HAKKARİ	1.35	12.70	58.52	26.91	0.52	0.01	0.08	0.95	1.38	0.04	0.26
HATAY	74.95	18.93	1.36	3.07	1.69	1.84	0.34	0.07	0.48	0.38	0.79
IĞDIR	0.71	59.02	37.24	1.03	2.00	0.01	0.67	1.15	0.10	0.28	0.49
ISPARTA	43.49	29.24	11.06	14.98	1.23	1.20	0.60	0.62	2.67	0.31	0.89
İSTANBUL	51.43	29.60	13.81	0.49	4.67	0.66	0.28	0.36	0.04	0.55	0.41
İZMİR	84.68	8.45	1.55	2.78	2.54	13.23	0.98	0.49	2.79	3.68	5.03

E-İslah Veri Tabanı Kayıtları Dikkate Alındığında Irkların İl Sığır Varlığındaki Payları ve İllerin Türkiye Sığır Varlığındaki Payları (%)

İLLER	İL SİĞİR VARLIĞINDA İRKİN PAYI (%)					TÜRKİYE SİĞİR VARLIĞINDA İLİN PAYI(%)					
	SİVAH ALACA VE MEZELERİ	SİMENTAL VE MEZELERİ	BROWN SWISS VE MEZELERİ	YERLİ	DİĞER	SİVAH ALACA VE MEZELERİ	SİMENTAL VE MEZELERİ	BROWN SWISS VE MEZELERİ	YERLİ	DİĞER	TOPLAM
KAHRAMANMARAŞ	42.52	48.89	5.80	1.08	1.70	1.42	1.21	0.39	0.23	0.53	1.07
KARABÜK	9.24	57.04	24.25	7.84	1.64	0.08	0.38	0.44	0.45	0.14	0.29
KARAMAN	75.63	16.49	5.50	0.66	1.72	0.98	0.16	0.14	0.05	0.21	0.42
KARS	0.15	71.50	25.66	2.49	0.20	0.02	5.16	5.05	1.56	0.18	3.13
KASTAMONU	5.35	81.44	10.13	2.30	0.78	0.29	3.26	1.11	0.80	0.39	1.74
KAYSERİ	16.39	59.99	20.52	2.23	0.87	1.00	2.72	2.53	0.88	0.49	1.97
KİLİS	60.93	31.78	2.56	1.97	2.76	0.11	0.04	0.01	0.02	0.05	0.06
KIRIKKALE	13.28	57.41	23.76	3.50	2.05	0.13	0.41	0.47	0.22	0.18	0.31
KIRKLARELİ	73.66	18.20	5.65	0.16	2.33	2.11	0.39	0.33	0.03	0.62	0.92
KIRŞEHİR	9.98	41.51	37.26	0.66	10.59	0.25	0.76	1.86	0.10	2.43	0.80
KOCAELİ	49.33	32.26	9.37	3.54	5.49	0.90	0.44	0.35	0.41	0.93	0.59
KONYA	59.66	26.39	10.98	0.66	2.32	11.23	3.68	4.18	0.79	4.04	6.06
KÜTAHYA	23.27	58.47	14.39	2.87	1.00	1.00	1.87	1.25	0.79	0.40	1.39
MALATYA	6.89	77.77	12.69	1.98	0.67	0.21	1.75	0.78	0.39	0.19	0.98
MANİSA	70.87	16.53	1.27	8.54	2.79	3.85	0.67	0.14	2.98	1.40	1.75
MARDİN	6.26	62.28	6.37	24.64	0.45	0.10	0.71	0.20	2.43	0.06	0.49
MERSİN	83.37	15.02	0.59	0.18	0.84	1.63	0.22	0.02	0.02	0.15	0.63
MUĞLA	49.22	26.13	19.23	2.84	2.58	2.39	0.94	1.89	0.89	1.16	1.56
MUŞ	0.32	53.67	42.61	3.05	0.35	0.02	2.15	4.66	1.06	0.18	1.74
NEVŞEHİR	17.24	68.07	13.69	0.05	0.95	0.43	1.24	0.68	0.01	0.22	0.79
NİĞDE	55.87	32.88	9.11	0.31	1.84	1.97	0.86	0.65	0.07	0.60	1.13
ORDU	16.56	55.67	6.36	10.85	10.56	0.53	1.33	0.41	2.24	3.15	1.04
OSMANİYE	70.70	24.74	0.81	1.94	1.81	1.01	0.26	0.02	0.18	0.24	0.46
RİZE	2.44	36.86	5.50	1.63	53.57	0.01	0.12	0.05	0.05	2.13	0.14
SAKARYA	54.35	35.62	2.42	2.40	5.21	1.84	0.89	0.17	0.52	1.63	1.09
SAMSUN	7.88	62.12	4.26	8.94	16.79	0.64	3.73	0.70	4.65	12.58	2.60
SIĞIR	4.33	42.95	31.92	20.17	0.64	0.03	0.19	0.39	0.79	0.04	0.20
SİNOP	2.87	66.29	8.48	17.28	5.09	0.06	0.99	0.34	2.23	0.95	0.65
SİVAS	1.46	36.29	60.41	0.13	1.72	0.09	1.59	7.22	0.05	0.94	1.90
ŞANLIURFA	20.39	43.42	3.59	29.82	2.77	0.74	1.17	0.26	7.00	0.94	1.17
ŞIRNAK	12.79	15.82	3.60	66.96	0.84	0.15	0.14	0.09	5.14	0.09	0.38
TEKİRDAĞ	70.22	23.93	3.42	0.37	2.06	1.95	0.49	0.19	0.07	0.53	0.90
TOKAT	3.46	63.41	28.34	3.59	1.21	0.19	2.60	3.16	1.28	0.62	1.78
TRABZON	3.97	22.28	0.98	0.54	72.23	0.11	0.44	0.05	0.09	17.74	0.85
TUNCELİ	1.09	84.72	7.85	5.81	0.53	0.01	0.43	0.11	0.26	0.03	0.22
UŞAK	47.03	46.10	5.63	0.04	1.20	1.43	1.04	0.35	0.01	0.34	0.98
VAN	1.22	62.59	27.93	7.93	0.33	0.03	1.26	1.53	1.38	0.08	0.87
YALOVA	31.00	42.46	6.84	10.28	9.41	0.07	0.07	0.03	0.16	0.21	0.08
YOZGAT	3.12	64.07	28.51	2.29	2.01	0.15	2.32	2.81	0.72	0.91	1.57
ZONGULDAK	9.64	62.69	9.60	10.88	7.19	0.13	0.64	0.27	0.97	0.92	0.45
TÜRKİYE	32.20	43.41	15.92	5.00	3.47	100	100	100	100	100	100

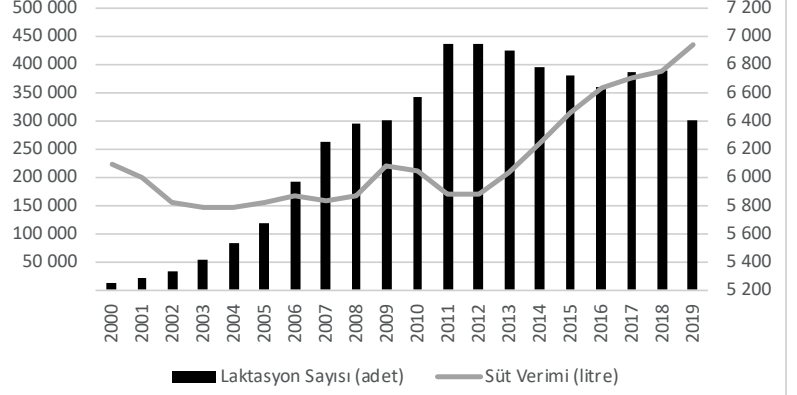
İSTATİSTİKLER

SİYAH ALACA-HOLSTEIN

Buzağılama Yılı	Laktasyon Sayısı (Adet)	Süt Verimi (Litre)
2000	14 101	6 090
2001	23 088	5 995
2002	33 174	5 820
2003	54 663	5 790
2004	83 308	5 785
2005	119 069	5 818
2006	192 128	5 874
2007	264 337	5 840
2008	295 575	5 871
2009	300 050	6 081
2010	343 219	6 042
2011	436 808	5 888
2012	435 500	5 878
2013	425 296	6 031
2014	395 118	6 247
2015	379 636	6 459
2016	360 574	6 638
2017	385.672	6.699
2018	389 293	6 748
2019	301 123	6 942

İrklar itibariyle kayıtlı **laktasyon sayıları** ve 305 gün **süt verim** ortalamaları

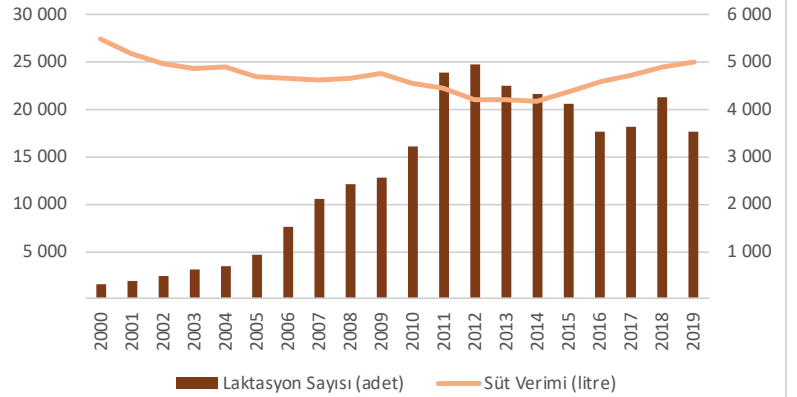
Siyah Alaca -Holstein

BROWN SWISS

Buzağılama Yılı	Laktasyon Sayısı (Adet)	Süt Verimi (Litre)
2000	1 561	5 501
2001	1 873	5 177
2002	2 417	4 964
2003	3 027	4 864
2004	3 389	4 899
2005	4 669	4 686
2006	7 660	4 679
2007	10 608	4 622
2008	12 128	4 654
2009	12 791	4 777
2010	16 114	4 566
2011	23 903	4 460
2012	24 769	4 210
2013	22 602	4 198
2014	21 653	4 182
2015	20 681	4 400
2016	17 668	4 598
2017	18 284	4 725
2018	21 338	4 896
2019	17 743	5 016

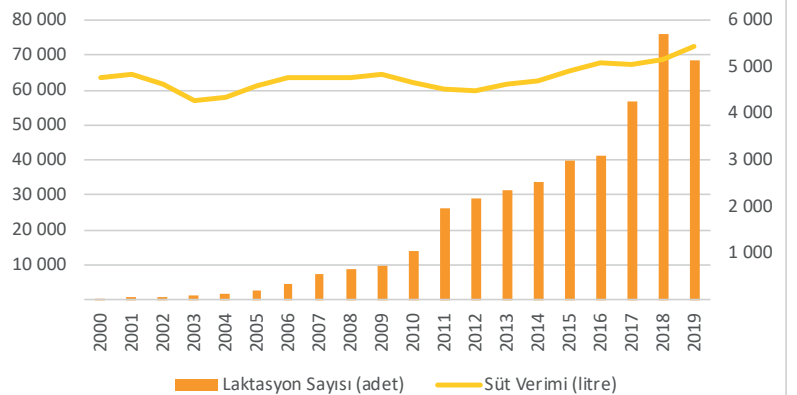
Brown Swiss

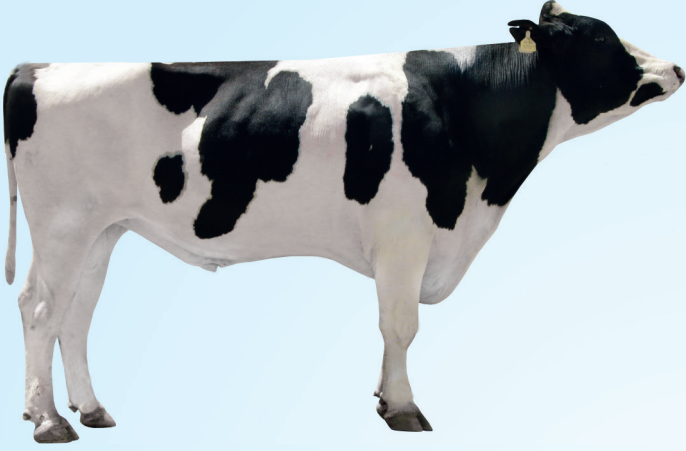
SİMENTAL

Buzağılama Yılı	Laktasyon Sayısı (Adet)	Süt Verimi (Litre)
2000	280	4 780
2001	565	4 846
2002	924	4 620
2003	1 202	4 269
2004	1 838	4 330
2005	2 594	4 579
2006	4 430	4 785
2007	7 260	4 768
2008	8 593	4 783
2009	9 700	4 852
2010	13 852	4 676
2011	26 023	4 535
2012	28 799	4 469
2013	31 476	4 613
2014	33 726	4 712
2015	39 838	4 892
2016	41 446	5 095
2017	56.538	5.054
2018	75 975	5 155
2019	68 671	5 422

Simental

TÜRK YETİŞTİRİCİSİNİN GURURU, EMBRYO TRANSFERİ BOĞALARIMIZ

IŞIK-ET TR01785539

ÇELİK-ET TR01785515

KAHYA-ET TR01835201

MERCAN-ET TR01835200

TOROS-ET TR01798124

ÜSTÜN-ET TR01785511

Dr. Öğr. Üyesi Mahir ÖZKURT

Arş. Gör. Yasir TUFAN

Prof. Dr. Yaşar KARADAĞ

Muş Alparslan Üniversitesi

Uygulamalı Bilimler Fakültesi

Bitkisel Üretim ve Teknolojileri Bölümü

KORUNGA TARIMI

Korunga anavatanı Asya ve Avrupa olan, ülkemizde de özellikle Orta ve Doğu Anadolu ile geçit bölgelerinde yaygın olarak tarımı yapılan, yüksek yem değerine sahip, protein ve mineral madde açısından zengin çok yıllık bir baklagil yem bitkisidir. Dünya üzerinde 80-100 kadar türü bulunur ülkemizde en yaygın olan *Onobrychis sativa* L. türüdür (Davis, 1970). Otu silaj olarak değerlendirebilir, yaş veya kurutulmuş şekilde hayvanlar tarafından sevilerek yenilmektedir.

Korunganın (*Onobrychis sativa* L.) Üstün Özellikleri

- 1. Korunga geniş bir adaptasyon yeteğine sahiptir:** Akdeniz bölgesinden başlayıp Kafkasya ve Zagros Dağları hattı boyunca Oryza'ya kadar uzanan çok geniş bir alana yayılmıştır (Aktoklu, 1995).
- 2. Korunganın toprak seçiciliği yoktur:** Verimsiz kıraç alanlarda hatta inşaat harfiyat toprağında bile yetişebilmektedir. Diğer bitkilerin topraktan alamadığı besinleri kolaylıkla kullanır.
- 3. Korunga uzun ömürlü çok yıllık bir baklagil yem bitkisidir:** Ekim sonrası ekonomik ömrü 3-5 yıldır. Her yıl ekim gerekmediği için toprak işleme, tohum gibi maliyetleri ve iş gücünü azaltır.
- 4. Korunganın verimi yüksektir:** Kuru tarım alanlarında en yüksek verim alınabilecek yem bitkisidir.
- 5. Korunga besleme değeri açısından zengindir:** Korunga otunun protein içeriği ve minarel madde düzeyi yüksektir. Ayrıca hayvanların sindirim sistemi rahatsızlıklarını iyileştirici özelliği bulunmaktadır.
- 6. Korunga iyi bir ekim nöbeti bitkisidir:** Kuru tarım alanlarında kullanılabilecek buğdaygillerle karışım halinde yetiştirilebilir. Toprağın farklı katmanlarına ulaşan kökleri toprağın iyileşmesini sağlar.
- 7. Hayvanlarda şişme yapmaz:** Yeşil otu hayvanlara istenildiği kadar yedirebilir. Bu özelliği sayesinde otatmaya

uygundur. Meralar için çok kıymetli bir bitkidir.

8. Zararlıları azdır: Yonca hortumlu böceği gibi bitkinin toprak üstü aksamına zarar veren zararlıları yoktur.

9. İyi bir bal özü bitkisidir: Çiçekleri çok gösterişlidir bu çiçekler arıları cezbetmektedir. Bal özü bakımından çok zengindir arıcılık faaliyeti için de yetiştirilebilmektedir.

10. Havada bulunan azotu toprağa bağlar: Köklerinde bulunan bakteriler sayesinde havada serbest halde bulunan azotu bitkinin kullanmasını sağlayarak kimyasal gübre kullanımı azalır.

Korunga Yetiştiriciliği

Çok yıllık olan ve pembe çiçekleri ile tanınan korunga kurağa ve soğuğa çok dayanıklıdır. Ülkemizin her yerinde yetiştirilme imkanı bulunur. Korunga çok fazla türe sahip olmasına karşın 3 tür tarımsal anlamda üretilmektedir; Yaygın Korunga (*Onobrychis Sativa* L.), Anadolu Korungası

(*Onobrychis arenaria*), Kafkas Korungası (*Onobrychis transcaucasica*). Korunga türlerinin teşhisi oldukça zordur. Anadolu korungası tek biçim veren kurağa ve soğuğa hassas değildir. Kafkas korungası ise soğuğa daha dayanıklıdır hızlı gelişir ancak ömrü kısadır. Ülkemizde 7 adet tescilli korunga çeşidi bulunmaktadır.

Korunga kıraç arazilerin bitkisidir sulu şartlarda tercih edilmez. Fazla yağış alan bölgelerde kök boğazı hastalığı görülmektedir. Ilıman bölgelerde ve sahil kenarlarında sonbaharda, kışları soğuk geçen yerlerde ilkbaharda ekilmesi tavsiye edilir. Ekiminde toprak hazırlığının iyi yapılmış olması önem arz etmektedir. Tohum yatağında keseklerin olmasına dikkat edilmelidir. Korunganın kıraç alanlarda yetiştirilmesinden dolayı toprak tavinin kaçırılmaması gereklidir. Aksi takdirde tohumlar çimlenememekte çimlense de fide gelişememektedir.

Korunga horoz ibiği şekline sahip meyvelere sahiptir ve bu meyvelerin içeri-

Şekil 1. Korunga tarlasına ait bir görüntü

sinde genelde bir tohum bulunmaktadır. Alata; tohumun çok az miktarda nem alarak çimlenmesi daha sonrasında fide oluşturmak için yeterli yağışın olmaması

sebebiyle bitkinin yaşayışının son bulmasıdır. Bu riskin önüne geçmek için korunga tohumlarının meyve şeklinde ekilmesi önerilmektedir. Böylelikle kabuğu olan

Şekil 2. Korunga meyvesi (solda) ve tohumuna (sağda) ait görüntü

tohumlar yeterli miktarda nem bulmadığı takdirde çimlenmezler.

Korungayı her ne kadar meyve şeklinde ekiyor olsak da toprak hazırlığının çok iyi yapılmış olması gerekmektedir. Tohum ekilecek tarlanın iyice bastırılmış keseklerinin kırılmış olmalıdır. Tarlanın yabancı otlardan temizlenmiş olması gerekmektedir. Aksi takdirde korunga fideleri yabancı otlara göre daha yavaş gelişeceği için yabancı otlar tarlaya hakim olacaktır.

Şekil 3. İyi hazırlanmış bir tohum yatağı

Toprak durumuna göre ekim derinliği 2.5-5.0 cm aralığında olmalıdır. Ağır topraklarda daha yüzlek hafif topraklarda ise daha derine ekim yapılmalıdır. Ekim tahıl mibzeri ile dekara 8-10 kg, tarla taşlı çakıllı ise dekara 10-12 kg olacak şekilde ekim yapılabilir. Korunga marjinal alanlarda yetiştirildiği için zaruri durumlarda serpmeye ekimde yapılabilir.

Korunga susuz şartlar altında yetiştirildiği için sıra arası mesafenin geniş olması bitkilerin gelişimi açısından tavsiye edilmektedir. Erzurum şartlarında yapılan bilimsel çalışmalarda ot verimi ve kalitesi göz önüne alındığında 36 cm sıra aralığının uygun olduğunu bulunmuştur. Bölgelere göre en uygun sıra aralığı değişmektedir. Geniş ekim alanlarında yabancı ot temizliği için kullanılacak ekipmanların

çalışma aralığında ekim sıklığında etkili olabilir. Ekimle birlikte 3-4 kg/da saf azot, 8 kg/da saf fosfor verilmesi ot verimini arttırdığı bildirilmiştir (Tosun 1989). Çok fakir olmayan topraklarda gübreleme yapılmadan da yetiştiriciliği mümkündür. İlk yılın ardından azot içeren gübre atılmasına köklerdeki bakteriler sayesinde gerek kalmamaktadır.

Ot hasadı ilk çiçeklenme döneminde, en geç tarlanın yarısı çiçeklendiğinde yapılması gerekir. Aksi takdirde protein oranı düşük, selüloz oranı yüksek olacağından dolayı hayvanlar için yararlılığı azalacaktır. Yapılan araştırmalarda iklim ve toprak şartlarına bağlı olarak 300-700 kg/da ot verimi alınmaktadır. İlk yıl tesis yılı olarak kabul edilmekte en yüksek verim ikinci yıl alınmakta ve sonraki yıllarda azalmaktadır (Çakal ve ark. 2005). Kıraç şartlarda korunga 3-4 yıl ekonomik öneme sahiptir. Korunga tohumu için de hasat edilebilir. Tarla ve iklim koşullarına bağlı olarak 30-100 kg/da tohum alınabilir. İki biçim alınan bölgelerde ilk biçim ota ikinci biçim tohuma bırakılabilir. Ancak ülkemizde korunga yetiştiriciliğinde çok nadir iki biçim alınmakta ve genellikle yılda tek biçim alınarak tarımı yapılmaktadır. Tohum için hasat zamanı baklanın alt kısımlarında ki meyveler kahverengileştiği dönemdir. Daha pratik bir uygulama ile alınan korunga bitkisi sallandığında meyvelerin içindeki tohumların meyve kabuğuna çarpması neticesinde bir ses çıkıyorsa hasat zamanı gelmiştir ve hasat yapılabilir demek mümkündür. Büyük alanlarda biçerdöver ile hasat yapılabilir.

Korunga Hastalık ve Zararlıları

Nemli bölgelerde kök çürüklükleri ve mantari hastalıklar ile yaprak, gövde za-

rarları görülmektedir. Ancak en önemli zararı kök kurtları yapmaktadır. Sphe-noptera carceli ve Bemisia scopigera isimli böceklerin larvaları korunga köklerinde galeriler açarak zarar vermektedir. Şu an için ekonomik olarak mücadelesi bulunmamaktadır. Önlem olarak münavebeli ekim yapılabilir.

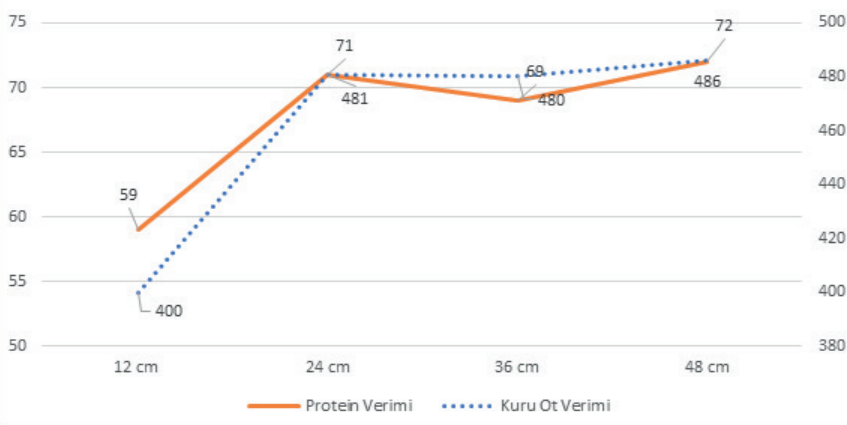
Şekil 4. Korunga Köklerine Zarar Veren Larvalar

İlkbaharda tarlada diğer bitkilere göre solgun cansız gözükken bitkiler kökleriyle beraber sökülerek imha edilmesi kültürel önlemler arasında yer almaktadır.

Kaynaklar

- Açıkgöz, E. 2001. Yem Bitkileri. U.Ü. Güçlendirme Vakfı Yayın No: 182. Vipaş A.Ş. Yayın No:58, 584 s. Bursa.
- Aktoklu, M. 1995. Türkiye'de yetişen Onobrychis Miller (Fabacea) türlerinin revizyonu. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, 134 s.
- Çakal Ş., Şimşek U., Aksakal E., Özgöz M. M. Bazı Korunga Hatlarının Verim Ve Verim Unsurları Yönünden Karşılaştırılması. Türkiye Tarla Bitkileri VI. Kongresi 5-9 Eylül 2005, Antalya. Davis, P.H. 1970. Flora of Turkey. Vol III Edinburg Univ. Press.
- M. Tan, Y. Serin, Korunga Onobrychis Sativa Lam İn Tohum Üretiminde Ekim Oranı Sıra Aralığı Ve Fosforlu Gübre İhtiyacının Belirlenmesi, Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg., Vol. 28, No. 4, Pp. 637-645, -Türkiye, 1997.
- M. Tan, C. Sancak, 2009: Korunga ,Yem bitkileri,T.C. Tarım ve Köyşleri Bak. Tar. Üretim ve Geliştirme Gn .Md .ISBN 978-605-60864-1-0 (2.c).Sy:337-352.İzmir.

Korunga Kuru Ot ve Protein Verimleri

Grafik 1. Farklı Sıra Aralığında Korunganın Kuru Ot ve Ham Protein verimleri (kg/da) (Tan ve Serin, 1997)

genTÜRK®

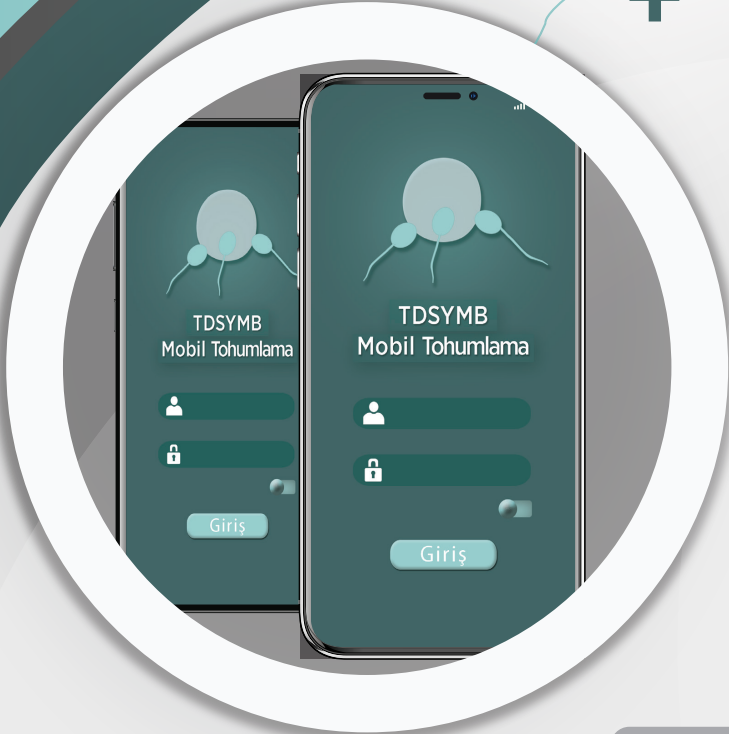

MÖBİL TOHURLAMA

Güvenilir,
Hızlı,

Anlık Kayıt

ANDROID'den Sonra
Artık IOS'da!

Tel : 0 (312) 219 45 64
Faks : 0 (312) 219 45 59
E-mail : teknik@dsymb.org.tr

ANDROID APP ON
Google play

Available on the iPhone
App Store

veteriner
hekim
kontrolünde

ısıt
işlem
görmüş

Amasya DSYB
üreticilerinden

Merzifon
yağlarından
taptaze

dondurulmuş
lezzetler

güvenilir

sağlıklı
erkek sığırlardan

Online Alışveriş için
www.amesia.com
Adresini ziyaret edebilirsiniz.

AMESİA, Amasya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'nin Markası ve Kuruluşudur.

f /Amasya DSYB

f /Amesia

ig /amesiadsyb

S. Merve TEMİMHAN

Kırıkkale Üniversitesi
Veteriner Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı
Dr. Öğr. Üyesi İ. Mert POLAT
Kırıkkale Üniversitesi
Veteriner Fakültesi
Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı

SÜT İNEKLERİNDE MEVSİMSEL DEĞİŞİMLERİN FERTİLİTE ÜZERİNE ETKİLERİ

Entansif süt ineği yetiştiriciliğinin başlıca hedefleri; hayvanların genetik kapasitesi doğrultusunda alınabilecek en yüksek süt verimi ve yılda bir buzağı elde edilmesidir. Bu amaçla, işletme yapısına bakılmaksızın hayvan refahının üst düzeyde tutabilen yetiştiriciler bu hedeflere ulaşmada her zaman bir adım daha öndedir. Süt ineklerinde üreme performansını etkileyen en önemli çevresel nedenler arasında meteorolojik değişiklikler gelmektedir. Son yıllarda her ne kadar özellikle ısı stresinin üremeye olan olumsuz etkilerinin önlenmesinde çiftlik bazında bazı yönetimsel önlemler alınsa da bu sorun dünyada ve ülkemizde hala daha önemini korumaktadır. Bu derlemede farklı iklim koşullarının süt ineklerinin üreme faaliyetleri üzerine olan etkileri açıklanmıştır. Her evcil memeli türünde olduğu gibi süt ineklerinde yaşama kabiliyeti ve üreme performanslarını herhangi bir dış müdahale gerekmeksizin fizyolojik olarak yerine getirdikleri bir ısı konfor alanı vardır. -5°C ve 25°C derece ısı aralıklarında doğru bakım ve besleme yapıldığında süt verimi ve üreme performansı olumsuz olarak etkilenmez. Çevre sıcaklığı bahsedilen en düşük sınırın altına indiğinde, inekler hipotermiden korunak amacı ile kendi vücut sıcaklıklarını fizyolojik değerler aralığında tutmaya çalışırlar. Bu amaçla, yüksek süt verimi için gerekli olan enerji termoregülasyonda kullanılarak süt veriminin azalmasına neden olmaktadır. Ayrıca soğuk stresinin fiziksel etkilerinden bir tanesi de meme dokusunun lokal olarak soğuktan etkilenmesi ve memeye kan akışının azalmasıdır. Soğuk stresinin

en fazla etkilediği ahır tipleri açık yada yarı açık işletmelerdir, zira ölçülen çevre sıcaklığına ek olarak rüzgarın etkisi ile hissedilen sıcaklık indeksi daha düşük olacağından olumsuz etkileri daha da fazla görülecektir. Örneğin, hava sıcaklığının -1°C olduğu bir bölgede hissedilen sıcaklık; rüzgar hızı 8 km/saat iken -5°C, 16 km/saat iken -13°C lere düşmektedir. Soğuk stresinin metabolizma ve üreme faaliyetleri üzerine de oldukça önemli etkileri bulunmaktadır. Çevre sıcaklığı -1°C de iken süt ineğinin herhangi bir ekstra enerji ihtiyacı yoktur. Ancak çevre sıcaklığı -12°C lere düştüğünde ekstra enerji ihtiyacı % 20-30 oranında artmaktadır. Yaşam konforu ve üreme faaliyetlerinin devamı açısından bu değişimler alışla gelen rasyona ilave olarak günlük 1.8-2 kg/inek/gün kaliteli ot ve 1-1.5 kg/inek/gün kesif yem ihtiyacını doğurmaktadır. Hayvanları soğuk stresine bahsedilen bu ilave rasyon artışları ile adapte edemeyen işletmelerde sindirim, metabolik ve bazı üreme sorunları ortaya çıkar. Soğuk stresini öncelikle laktasyon boyunca süt veriminde ruminasyon zamanını %10 oranında uzatarak besleme süresinin % 20-30 oranında kısaltmaktadır. Bunun sonucu soğuk havalarda alınan kuru maddenin sindirilebilirliği önemli ölçüde azalmakta, buna bağlı süt verimi ve süt kalitesine de olumsuz olarak yansımaktadır. Soğuk stresinin olumsuz metabolik etkileri ise daha çok hormonal değerler

üzerinedir. Soğuk stresine maruz kalan süt ineklerinde stres hormonlarının salınımının artması sonucu insülin hormonu olumsuz etkilenecek organizmada katabolik etkiler oluşturur. Azalan süt verimine ilave olarak düşük çevresel sıcaklıkta ortaya çıkan kas titremeleri sonucu oluşan enerji, daha çok yaşamsal fonksiyonların devamı için organ faaliyetlerinde kullanılır. Ayrıca soğuk stresinde rasyon düzenlenmesi yapılmayan sürülerde üreme faaliyetlerini doğrudan etkileyen ketozis ve hipomagnezemi gibi metabolik sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Gebelik süresince soğuk stresine maruz kalan süt ineklerinde vücut enerji rezervlerinin soğukla mücadele amacı ile harcanması ve beslenmelerinde özellikle protein açığının yaygın olduğu sürülerde "zayıf buzağı sendromu" olarak tanımlanan yaşam gücü düşük yavrular doğar. Gebeliğinde soğuk stresini ile mücadele etmek için vücut rezervlerini kullanarak kilo kaybeden annelerde doğum sonrasında süt verimleri azalmakta ve yeniden gebe kalma zamanları uzatarak işletmelere ek ekonomik zarar oluşturmaktadır. Süt sığırları işletmelerinde sıcaklık stresini, gerekli önlemler alınmaz ise soğuk stresinden çok daha ciddi verim kayıplarına neden olur. Süt ineklerinde sıcaklık stresinin etkilerinin ortaya çıkmasına neden olan çevre şartları, egzersiz gereksinimleri ve ahır şartları (özellikle hava-

landırma ve hayvan refahının etkileyen tüm yetiştiricilik koşulları) gibi faktörler yüksek çevre sıcaklığının etkilerinin daha fazla görülmesine neden olur. Süt ineklerinde sıcaklık stresine karşı başlıca yanıt iştahsızlıkla başlayan süt veriminde düşme ile devam eden bir süreçtir. Özellikle 25°C derecenin üzerinde çevre sıcaklığına maruz kalan kültür ırklarında iştah azalırken ortam sıcaklığının 40°C derecenin üzerine çıkması ile yem tüketimi durma noktasına gelmektedir. Metabolik aktivitesi fazla olan yüksek süt verimli ırklar sıcaklık stresinden daha fazla etkilenmektedir. Vücut ısının artışı ile solunum hızlarını arttırır ve terleme oranları yükselir. Bu hayvanlar yatarak dinlenmek yerine ayakta durma eylemi gösterirler. Böylece meme bezinde kan akış hızı azalarak verimleri düşer. İneklerde sıcaklık stresi klinik olarak kızgınlığın şiddeti ve süresi üzerinde olumsuz etkilere sahiptir. Ülkemizin de içinde bulunduğu kuzey yarım kürede süt ineklerinde, yaz ayları boyunca; kızgınlığın en önemli klinik bulgusu olan birbirleri üzerine atlama gibi faaliyetler ve kızgınlığı belirlemedeki en önemli kriterlerden biri olan hareket faaliyetleri kış aylarına göre önemli düzeyde azalmaktadır. Sıcaklık stresi soğuk stresine oranla % 20 -30 oranında gebe kalma olasılığı düşürmektedir. Süt ineklerinde soğuk stresi anlık olarak etki ederken sıcaklık stresi hem anlık hem de strese maruz kaldıktan sonraki süreçte de olumsuz etkilerin görülmesine neden olmaktadır. Sıcaklık stresinin üreme üzerine olan etkileri sonbahar aylarına kadar uzamaktadır.

Sıcaklık stresi altındaki ineklerde kızgınlığın klinik bulguları ve süresi azalırken, anöstrus (kızgınlık göstermeme) ve sakin(gizli) kızgınlık artar. Bu olumsuz etkiler nedeni ile de yüksek çevresel sıcaklığa maruz kalan süt ineklerinde kızgınlığın klinik olarak belirlenmesi hem zor olmakta hem de kızgınlıkta olan hayvan başına tohumlama sayısı artmaktadır. Sıcaklık stresinin, tıpkı soğuk stresi gibi yüksek kortizol ve kateşolamin artışına neden olarak ovulasyonların gecikmesine ve döl tutma oranlarının düşmesine neden

olmaktadır. Sıcaklık stresinin süt ineklerinde direk ve indirek olarak olumsuz etkileri vardır. Direk etkileri hormonal, oosit follikül ve embriyo üzerine ;indirek etkileri ise kuru madde alımının düşmesi olarak sınıflandırılabilir. Sıcaklık stresinde olan inekler tohumlansa bile ;intrauterin (rahim içi) mikroçevre ve sıcaklık stresinden etkilenmesi sonucu döl tutmama problemleri sıklıkla veteriner hekimlerin sorunları olarak değerlendirilmektedir.

Soğuk ve sıcaklık streslerinin olumsuz etkilerinin önlenmesinde başlıca şu önlemler alınmalıdır;

- Çevre sıcaklığı haftalık olarak kontrol edilerek gerekli önlemler alınmalıdır.
- Kış aylarında hayvanların enerji ihtiyaçları göz önünde bulundurularak veteriner hekim kontrolünde rasyon düzenlemeleri yapılmalıdır.
- Açık ve yarı açık işletmelerde hayvanların doğrudan rüzgar almasını engelleyecek önlemler alınmalıdır.
- Soğuk mevsimlerde hayvanların temiz ve kuru kalması için gerekli önlemler alınmalıdır.
- Soğuk stresi oluşturulacak dönemlerde gerekli ek kaliteli kuru ot ve kesif yem ihtiyaçları sağlanmalıdır.
- Soğuk stresinin sonuçlarından biri olan suluklardaki donma veya buzlanmaya karşı gerekli önlemler alınarak su kaynakları hayvanların ihtiyaçları olduğu zaman ulaşabilecekleri alanlarda ve aşırı soğuk olmayan koşullarda temin edilmelidir.
- Sıcaklık stresinin olumsuz etkilerinin fiziksel olarak ortadan kaldırmak amacıyla gölgeliklerin kullanılması, yağmurlama sistemlerinin kurulması, hayvanların barındırıldığı ahır büyüklüğüne uygun fan veya klima sistemlerinin kurulması.
- Sıcaklık stresinin üreme faaliyetlerinin üzerine olan olumsuz etkilerini önlemede rasyona karoten, Vitamin A, Mg, Zn, Se, I ve Mo gibi iz element takviyelerinin yapılması.
- Sıcaklık stresine maruz kalan hayvanlarda tohumlama planlama programlarının veteriner hekim kontrolünde özellikle sekranizasyon programları içerisinde ele alınması.

- İşletmelerde, üreme problemlerine yol açan mevsimsel sorunlardan ister soğuk, ister sıcaklık streslerinin yol açtığı tüm olumsuz bulgular düzenli olarak kayıt altına alınması gereken sürülerde veteriner hekimler, bahsedilen tüm mevsimsel olumsuz yansımaları göz önüne alarak gerekli önlemleri almalıdır.

KAYNAKLAR

1. Howell, J. L., Fuquay, J. W., & Smith, A. E. (1994). Corpus luteum growth and function in lactating Holstein cows during spring and summer. *Journal of dairy science*, 77(3), 735-739.
2. Angrecka, S., Herbut, P., Mishra, G., Jena, B., Dar, M., & Bhat, A. (2015). Conditions for cold stress development in dairy cattle kept in free stall barn during severe frosts. *Czech Journal of Animal Science*, 60(2), 81-87.
3. Pennington, J. A., Albright, J. L., Diekman, M. A., & Callahan, C. J. (1985). Sexual activity of Holstein cows: seasonal effects. *Journal of dairy science*, 68(11), 3023-3030.
4. Ray, D. E., Halbach, T. J., & Armstrong, D. V. (1992). Season and lactation number effects on milk production and reproduction of dairy cattle in Arizona. *Journal of dairy science*, 75(11), 2976-2983.
5. <http://www.omafr.gov.on.ca/english/livestock/beef/facts/07-001.htm>
6. White, F. J., Wettemann, R. P., Loooper, M. L., Prado, T. M., & Morgan, G. L. (2002). Seasonal effects on estrous behavior and time of ovulation in nonlactating beef cows. *Journal of animal science*, 80(12), 3053-3059.
7. Tucker, C. B., Rogers, A. R., Verkerk, G. A., Kendall, P. E., Webster, J. R., & Matthews, L. R. (2007). Effects of shelter and body condition on the behaviour and physiology of dairy cattle in winter. *Applied Animal Behaviour Science*, 105(1-3), 1-13.
8. Adamczyk, K., Gil, Z., Felenczak, A., Skrzyński, G., Zapletal, P., & Choroszy, Z. (2011). Relationship between milk yield of cows and their 24-hour walking activity. *Animal Science Papers and Reports*, 29(3), 185-195.

TARIM TAKVİMİ

Mevsim koşulları uygun olan bölgelerde hayvanlar meraya çıkarılabilir. Ancak meradan dikkatli bir şekilde yararlanılmalıdır. Sığırların yem ihtiyaçları verim, mera ve gelişme durumları göz önüne alınarak hesaplanır. Bazı bölgelerde hayvanlar merada yeteri kadar yem budamadıklarından ahır beslemesi devam eder.

Meralarda otlatma başladığından meraların ıslah çalışmaları yapılır. Özellikle nöbetleşe otlatma yapılarak meralar korunduğu gibi daha uzun süre faydalanılabilir.

Sığırların rasyonlarında enerji ihtiyaçları iyi dengelenmeli, geçici de olsa, eksik besleme yapılmamalıdır. Gebeliğin ilk aylarında besleme kaba yemlere dayalı olabilir. İki yaşına gelmiş dişi materyali de fazla beslememelidir. Çünkü fazla besleme nedeniyle, cinsel bezler yağlandığından, üreme gücü azalır.

Meme hastalıkları yönünden devamlı kontrol yapılır. Sağım süresince, birbirini izleyen iki ay arasında % 5-10 olan süt azalması miktarı, bundan daha fazla miktarda olduğunda, sağım hatası ve beslenme hatası yanında, bir hastalık olasılığı düşünülmeli, varsa iyileştirme yoluna gidilmelidir.

Hayvan hastalıklarına karşı önleyici tedbirler alınır.

Sığırlara şap aşısı uygulanır.

Nokra mücadelesine devam edilir.

İşletmede sığırların tohumlanması, doğum, yeni doğan buzağların küpelenmesi vb. işlemler takip edilir, verim kontrolleri aksatılmadan yapılır.

TR174850M / GÖNÜLLÜ

TR22317579 / HACIUMUR

TR59179524 / BİÇER

TR16136228 / ALDO

TR4204347 / SALİM

TR19754540 / GÜNEŞ

TR3910381 / KÖKTÜRK

TR09333940 / YENİCELİ

TR15555010 / FIRTINA

TR16125834 / OYLAT

TR59164580 / SERTKAYA

TR22317071 / SERT

TR103170E / GÖKHAN

TR161715A / PAŞA

TR16221200 / SADİATA

TR1630560 / KORU

TR15642111 / KOZLUCALI

TR0998823 / SEYMEN

TR10389112 / ERTAN

TR16127770 / GARİP

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

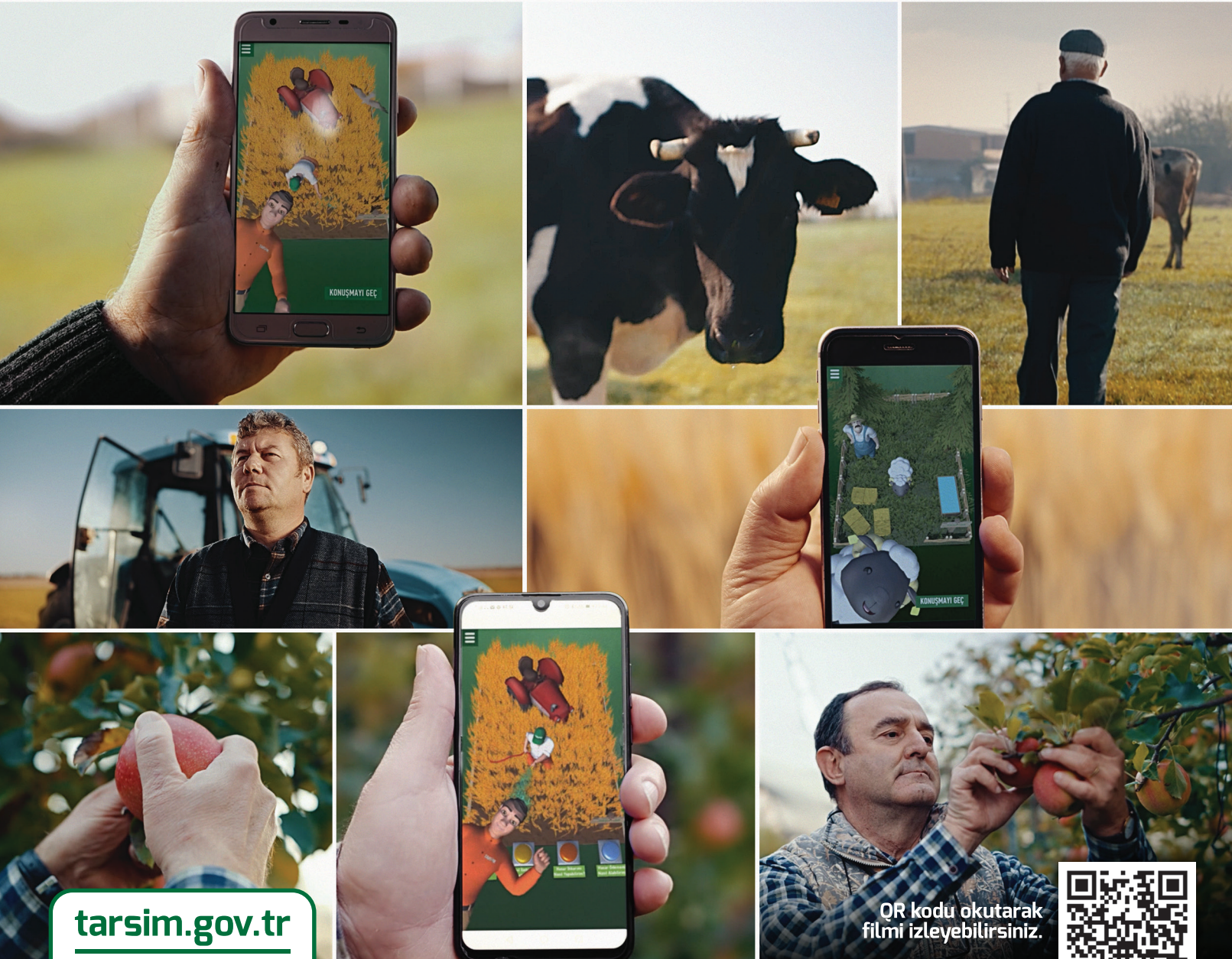

T.C. HAZINE VE
MALİYE BAKANLIĞI

TARSİM[®]
tarımın sigortası

TARSİM SESİLİ POLİÇE UYGULAMASI ÇİFTÇİNİN HEP YANINDA

TARSİM Sesli Polİçe Uygulaması ile hasar tespitinden devlet desteğine kadar ihtiyacınız olan her desteğe, istediğiniz zaman sesli olarak ulaşabilir, sorularınızın yanıtını yine sesli olarak kolayca alabilirsiniz.

tarsim.gov.tr

0850 250 82 77

f /Tarsim

whatsapp /tarim_sigortasi

instagram /tarim_sigortasi

linkedin /Tarsim

youtube /Tarsim

